

HUDOBNÝ ŽIVOT 78

Ročník X.
16. I. 1978
2,- Kčs

1

Novoročný rozhovor s riaditeľom Odboru umenia MK SSR súdruhom Jozefom Kotom

O najdôležitejších úlohách

KAŽDÝ ROK VYTYČUJE MK SSR ZADNÚ KONCEPCIU PRE CELÝ UMELECÝ FRONT. ČO BY STE CHCELI PRIPOMENUT UMELECKÝM PRACOVNIKOM NA ÚSEKU HUDBY?

Zámery MK SSR v oblasti umenia budú vyhľadať aj v roku 1978 z realizácie úloh, ktoré pre celú našu spoločnosť postavil XV. zjazd KSČ.

Ocitáme sa v období, keď sa snažíme zameňať našu prácu na jej ďalšie skvalitnenie a zefektívnenie. Otázka kvality v oblasti umenia je samozrejme zložitá. Je veľmi ľahko načerňovať kritériá, ktoré by mohli exaktným spôsobom určiť mieru tvorivého činu. Tu bude nevyhnutné, aby väčšina ako doteraz bolo cítit v organizme našej kultúry funkciu umeleckej kritiky ako prirodzeného katalyzátora ďalšieho vývinu v jednotlivých umeleckých oblastiach. Naša práca sa musí stať cieľavedomejšou, založenou na istej sume doterajších poznatkov a zacieľanou do budúcnosti.

I preto sa v jednotlivých umeleckých oblastiach neustále rozširujú a spresňujú dlhodobé výhľadové konceptie rozvoja jednotlivých umeleckých oblastí; po globálnych koncepciach prichádzajú koncepcie detailnejšie, dotýkajúce sa jednotlivých umeleckých inštitúcií, jednotlivých umeleckých žánrov a pod. Ministerstvo kultúry SSR chce v tomto roku venovať zvýšenú pozornosť problematike propagácie našej kultúry smerom do zahraničia. Význam pôsobenia našej kultúry — ako ofenzívneho ideologickej činiteľa — narastá práve v období aktívnej realizácie záverečného aktu Helsinskéj konferencie o európskej bezpečnosti a spolupráci. Z tohto hľadiska kolégium ministra kultúry sa napr. zapadávalo problematiku propagácie slovenskej hudby v zahraničí, aktívnejšou činnosťou Slovkoncertu pri uplatnení našich umelcov v zahraničí a pod.

V tomto roku sa uskutočnia aj ďalšie ustanovujúce zjazdy československých umeleckých zväzov. Zo skúseností z priebehu ustanovujúceho zjazdu československých spisovateľov, ktorý bol v decembri m. r., možno usúdzať, že tieto zjazdy budú pôsobiť ako významný mobilizujúci faktor pri aktivizácii tvorivého frontu. Postupne intenzívnejšie vytvorenie česko-slovenského umeleckého kontextu je predpokladom nie len vzájomného obohacovania a jednoty našich národných kultúr, ale aj ďalšieho rastu medzinárodnej autority československej socialistickej kultúry.

AKO SI PREDSTAVUJETE ĎALŠI ROZVOJ A ANGAŽOVANOSŤ MLADÝCH UMEĽCOV, NAJMÁ VO VEDOMÍ, ŽE SA I V MINULÝCH ROKOCH VENOVALA ICH NÁSTUPU A UPATNENIU VEĽKÁ POZORNOSŤ?

Otázka práce s mladými umelcami je z hľadiska hierarchie súčasných kultúrnopolitických úloh jednou z najdôležitejších. Za posledné roky nám vyrástla nová umelecká generácia, vychovaná už socialistickým školstvom. To

znamená, že by táto generácia — aj z hľadiska svojej svetonáborovej a odbornej pripravenosti — mala vstúpiť do našeho umeleckého života, ako generácia pripravená zvládnuť náročné úlohy súčasnosti. Zároveň sme však svedčí, že ani tieto danosti este nemôžu zabezpečiť, aby mladá umelecká generácia mohla byť ponechaná sama na seba. Naši ideologickí protivníci neustále zacieľujú svoju pozornosť na mladého umelca, snažia sa ovplyvniť jeho ďalší rast, a preto je veľmi dôležité, aby všetky umelecké zväzy rozhýbali sústavnú politickovýchovnú prácu s mladými umelcami, aby sa nevytvárali isté predstupy alebo nezáujem voči mladej generácii, ale naopak, aby sa táto generácia aktivizáciou a prirodzeným spôsobom vrádovala do organizmu našej socialistickej kultúry. Všetky inštitúcie, ktoré majú na starosti tvorbu a šírenie kultúrnych hodnôt, musia preto v plánoch svojej cinnosti dbať, aby sa otázka práce s mladými umelcami chápala ako každodenná súčasť ich obsahovej problematiky, aby sa vytvárali [všetkými formami morálnych i materiálnych stimulov] predpoklady pre zdravý vývoj novej tvorby. Tvorby naplnenej vysokou ideo-vostou a angažovanosťou občana socialistického štátu, tvorby vynúcajúcej si pozornosť práve svojimi ideo-umeleckými kvalitami.

HUDOBNÝ ŽIVOT OSLÁVI TENTO ROK 10 ROKOV SVOJÉJ EXISTENCIE. AKO HODNOTÍTE VÝZNAM NÁŠHO ČASOPISU V CELKOVOM KULTÚRNOM KONTEXTE A ČO PODEĽA VÁS TREBA ĚSTE VYLEPŠIŤ?

Časopis Hudobný život sa stal už neodmysliteľnou súčasťou našej hudobnej kultúry. Aj slovenská Rada pre umeleckú kritiku, ktorá hodnotila v minulom roku úroveň kultúrnych časopisov, vyzdvihla fakt, že tento časopis má premyslenú koncepciu i novinársku pestrost, čo sú základné predpoklady dobrej kultúrnej publicistiky. Ak som v odpovedi na prvú otázkou zdôraznil význam umeleckej kritiky pri zvyšovaní kvalitatívnych nárokov na novú tvorbu, myslím, že aj Hudobný život čaká úloha ďalej intenzívnejšie venovať svoj priestor práve kritickému hodnoteniu novej slovenskej hudobnej tvorby a interpretačných výkonov. Hudobnému životu sa v poslednom období darí aktivizovať i nastupujúcu kritickú generáciu. I keď nie vždy možno jej hlas prijať bezvýhradne, je dobré, že sa aj o hudbe začína rozmyšľať v polohе kritickej terminológie a že popri záslužnej propagácii hudobných hodnôt sa čoraz častejšie zjavuje otázka kvality týchto hodnôt. Je to zaistene úloha neľahká, narážajúca na celý rad subjektívnych problémov, ale v každom prípade nevyhnutná, ak sa majú splniť ciele, ktoré si aj V. zjazd ZSS vytýčil vo svojom programe.

Otázky: -R-

Snímka: Vl. Hak

„Vzkriesenie patrí do rodu moderných operných kreácií, ktoré sú predovšetkým hudobnými drážami. Teda k Janáčkovi, k Suchořovej Krútnave, Burianovej Maryši, ale tiež k Katarine Izmaľovovej alebo Petrovi Grimesovi. Hudba v Cikkerovej opere vystupuje všade predovšetkým ako nosič a katalyzátor dramatického, scénického diania — veľká rôzna konca i za cenu toho, že odváža pozornosť sama od seba... skutočne nájdeme vo svetovej literatúre nie veľa opier celostnejších, dôslednejších v dobrovanej hudobno-dramatického principu, premyslenejších v línii, v detailoch, v pozornom odhadu účinku na diváka. Cikkerovo Vzkriesenie môže každý — aj nehudobný náštevnik — plne prežiť ako činohru: hudba naťa pôsobí nie jednotlivými motívmi, ale ako celok, ako prúd — obrovským emocionálnym tlakom svojej stálej príťomnosti a funkčnosti, podobnou pozicií antického ohňa, ktorý ozvláštňoval grécke divadlo prepotrebnej tretím rozmerom, ktorý zobecňoval a monumentalizoval individuálne príhody osôb divadelného deja. Práve tato zdan-

live služobná, dokonale funkčná účasť hudby v celkovom lapidárnom vyznení, v dojme z ceľej opery i z jednotlivých takto poodhaluje jej skrytú hegemoniu. Cikkerova hudba povyšuje príbeh libreta, hoc prevzatý zo slávneho románu, na hlboko typický, ľudsky monumen-tálny zážitok, proces a vyzna-

Z kritiky Jaroslava Volka v Hudebnich rozhľadoch č. 13/1962 k svetovej premiére Cikkerovo Vzkriesenia v pražskom Národnom divadle dňa 18. V. 1962

Týmto číslom otvárame galériu umeleckých fotografií Ing. Vladimíra Háka, ktorá má priblížiť čitateľom Hudobného života profily populárnych osobností slovenskej hudby (skladateľov, interpretov, muzikológov). Fotografie budeme dopĺňať citátkami z kritík, myšlienkami samotných umelcov, prípadne ich viazanou na jubileá a hodnotiace články vo vnútri čísla. V prvom čísle HŽ 1978 prinášame hodnotenie televíznej podoby opery národného umelca Jána Cikkeru Vzkriesenie v režii P. Weigla.

Prehliadka súčasnej slovenskej opernej tvorby

O rok - reprízovat!

matické umenie v posledných desaťročiach, nesporne ovplyvnených politicko-sociálnymi zmenami zasahujúcimi z revo-lučného Ruska i nás ľudov. O týchto otázkach hovoril aj odborný seminár, ktorý bol nie bezvýznamnou súčasťou prehliadky. (Jeden z referátov z prác Jaroslava Blahu prinášame i v tomto čísle.) Prečo tak zdôrazňujeme význam prehliadky? Po mnogých rokoch sa konečne splni-

lo pranie milovníkov operného divadla, ktorí nie vždy mali možnosť sledovať vrcholné javiskové činy mimobratislavských scén, aby zhliadli aspoň dve ukážky z práce Státneho divadla Košice (Krútnava v režii Drahomíry Bargarovéj) a opery DJGT v Banskej Bystrici (Hájnikova žena v režii Bratislavského Krišku a. h.). Dokázalo sa, že konfrontácia inšcenácií prvej opernej slovenskej scény (Vzkriesenie v režii Brani-

slava Krišku, Pani úsvitu v na-studovaní Júliusa Gyermeka a Martin a slnko v režii Bratislavského Krišku) s mimobratislavskými súbormi vyznela ako užitočná vzpruhá a podpora nie zanedbateľného diania a snaženia tzv. vidieckych divadiel. Pretože píše s istým odstupom o celej akcii, vieme, kolko morálnych investícii môže priniesť uznanie spevákom a realiza-tátorom, ktorí niekedy robia v oveľa sťaženejších podmienkach, než sú tie v SND. Navyše priestor javiska SND, vybrúsenosť a sústredenosť orchestrálnych aj speváckych produkcii dala inšcenáciám väčšie dimen-zie, ako v domáčich podmienkach. Nie je naším cieľom pi-sať o jednotlivých podobách

operných predvedení, pretože sme premiéry komentovali na stránkach časopisu. Za pozornosť však stojí zmienka o niekoľkých vynikajúcich interpretačných výkonoch, ktoré prehliadka podporila k ďalej sústredejnej kvalite. Či je to už Hrubantov Nechľudov a Nitra-novej Katuša zo Vzkriesenia, alebo Baricovej Pútnečka, Hazu-chovej Matka, Hajóssyovej Ade-la, Martvoňov Dedo, Pappov Martin z Pannej úsvitu, vynikajúci Ondrej Jozefa Kondera z košickej Krútnavy a vokálne po-zoruhodná Harnádkovej Katrena zo tohto istého predstavenia, perfektné charakterovo i spevácky krovaný Michal Štefana Babajka i Vašicovej Hanku z (Pokračovanie na 3. str.)

Televízny film VZKRIESENIE.
Rézia: Petr Weigl. Dielo sa realizovalo od 19. XII. 1976 do 19. II. 1977. Premiéra na obrazovkách: 22. I. 1978 o 19.40 hod na I. programe. V októbri m. r. sa televízny film Vzkriesenie zúčastnil súťaže o **Prix Italia** v Benátkach, a to v skrátenej 90-minútovej verzii. Dĺžka domácej verzie: 110 minút. Umelecký štáb, ktorý sa zúčastnil na realizácii televízneho Vzkriesenia: filmový scenár a rézia: Petr Weigl, hudobný podklad nahral Filmový symfonický orchester pod taktovkou Jana Chaloupku, zbormajster: Milan Malý, kamera: Jiří Kadaňka, strih: Karel Kohout, kostýmy: J. Hyrschová, zvuková rézia: Leoš Komárek.

Hlavné postavy: Katarína Maslovová — spieva Gabriela Beňačková, hrá Magdaléna Vásáryová, Dimitrij Ivanovič Nechlučov — spieva René Tuček, hrá — Miloslav Kňažko, Sofia Ivanovna — Gita Abráhmová, hrá — Blanka Waleská, Mária Ivanovna — hrá a spieva Marta Meierová, Ferapont Smelkov — hrá a spieva Jiří Zahradníček, madame Kitajevová — spieva Daniela Suryová, hrá — Gisela Veclová, Jeufémia Bočkovová — spieva Magdaléna Blahusiaková. Exteriéry sa nakrúcali v Kostelci nad Orlicí, Topoľčiankach, v sade vo Vestečiach (panské sídlo v I. obrazze), ateliéry na Kolibe (salón madame Kitajevovej), stará jazdiareň vo Valticiach (súd s Kafoušom), nádvorie zámku v Jelšave a areál františkánskeho kostola v Trnave (vázenie). Bátku pri Rimavskej Sobote (transport odsúdencov).

Nie je zvykom písat kritiku diela pred jeho oficiálnou premiérou. Ak hodnotíme televíznu podobu opery národného umelca Jana Cikkeru Vzkriesenie už pred uvedením na obrazovky, je to z dôvodu, že televízia v Bratislave (HRHV) pripravila 1. decembra m. r. predpremiéru tohto diela pre novinárov, zo zhliadnutia ktorého vznikli prvé súdy — priznajme, že z dojmov o veľkom umelcovo čine v oblasti špecificky spracovaného operného námetu. Nie je to záznam inscenácie, ani skrátená filmová verzia opery, ale televízny film, ktorý sa neodkláňa od budobnej predlohy, nepopiera ju, no špecifickými režijnými kameramanskými postupmi, za pomocí hereckého dotvorenia hlavných postáv umocňuje celkový účinok pôvodnej opernej partitúry. Ak Petr Weigl využil herecké majstrovstvo Magdy Vásáryovej v titulnej postave a preobsadil niektoré ďalšie úlohy hercami (o ktorých vhodnosť či nevhodnosť možno diskutovať), je to v danom prípade odôvodnený estetický názor, ktorý u osobnosti tohto režiséra nie je iba teoretickým vyhlásením a zlážením si práce, ale v praxi dokumentovaná smerovka, ktorá hovorí, že tvorcovia televíznej opery ide o celostný účinok diela na rôznorodého diváka. I na stránkach našich novín sme nie raz protestovali voči necitlivej praxi, ktorá využívava často profesionálnu rutinu hercov na činoherné prelúčenie speváckych partov. Aj do budúcnosti sa nám to zdá byť nespravidlivé voči nie zriedka vzácnym spevácko-výrazovým danostiam mnohých popredných operných sólistov. Je zaujímavé sledovať ich prístup k úlohe nie len zo stránky vokálnej, ale aj hereckej.

Nad televíznou podobou Vzkriesenia

Ciel'om je komplexný účinok

Magdaléna Vásáryová ako Katarína Maslovová.

Snímka: archív Čs. televízie

Preto treba veľmi citivo zvažovať kedy a z akých dôvodov treba speváka na obrazove nahradit hercom, ktorý často — ba väčšinou — nesúzvučí s hudobným zážitkom. Ak sa to vydario Božidare Turzonovovej v nedávno uvedenej Toske to i pre veľkú mieru zodpovednosť tejto umelkyne, ktorá sa zžila so spievanským slovom tak, že dokázala pretíma číti hudobný zážitok a podčiarknúť ho hereckým prejavom. Videli sme však už aj také televízne podoby opier, kedy sme si dávali otázku, prečo prišlo k preobsadeniu spevákov... (poznámka i na marge prasťských operných adaptácií).

Dalším problémom sú škrty — nepochybne vychádzajúce z minutáže televíznych celkov. Nie raz namiesto opery vidieť na obrazovke operný priestor s vypustením mnohých krásnych hudobných partí. Petr Weigl sa vystríhal zasať do Cikkerovej partitúry neorganicky. Televízny divák nemá pocit náhlych zlomov a zrejme hudobno-dramaturgické úpravy boli v súhlase s autorom.

Ak sme naznačili, že Weiglov režijno-estetický názor (a schopnosť ho umelcovo doviest k cielu) smeruje k takej podobe televíznej opery, ktorá silou výpovede zaujme rôzne kvalitatívne stup-

ne diváka, je tým vysvetlené aj to, prečo pristúpil k prizvaniu hercov do mnohých speváckych úloh ako dublérov. (Pravda, niekedy sa vynára otázka, či by niektoré sólistické typy neboli vhodnejšie, či je nutné pozerať sa ďaleko za spevákm, keď máme veľmi vydarené kreacie i v bratislavskej javiskovej podobe Vzkriesenia.)

V čom vidíme ďalšiu špecifickosť pristupu Weigla k Cikkerovej opere? Nevylepšuje skladateľskú konceptiu, silnú svojím hudobným vyjadrením a morálnym krédom, ale prispôsobuje kameru na detailné zábery tváre, na odraz duševného diania hrdinov, približuje hudbu a slovo z makrovidenia javiskového na mikrosvet obrazovky, možnosťami prelinania obrazov a retrospektívnymi spojeniami umocňuje mnohé pôvodné hudobné obrazy (za všetky príklady — jedinečne riešené I. intermezzo). Krásu prírodných exteriérov a istú nostalgičnosť krajiny v exteriéroch umocňujú orchestraľny tok hudby — čo, pravda, nie je možné v divadelnej režii. Za pozornosť stojí i dobovo riešené kostýmy, ako i atmosféra exteriérov (salón Kitajevovej vonkoncom nie je „nobý“ podnikom svojho druhu, ale zdôrazňuje celú zvrá-

tenosť, špinu — morálnu i skutočnú — prostredia, v ktorom zakotví Katušin život). Snáď iba detaily sú vecou diskusie — napríklad záverečný obraz pustej krajinu s dolnozemským nádhrom, alebo príchod Nechlučova s oslobodzujúcim rozsudkom, kedy hrdina — deus ex machina — prichádza zo šírych sibírskych diaľav ako ryter na koni. Samozrejme, s režisérsovou koncepciou najviac korešpondujú herecké výkony jeho dvoch protagonistov. Polocigánsku Katušu Maslovovú, v ktorej tvári „prekvapovali, najmä pri mdej bledesti líc veľmi čierne, lesklé, trochu akoby opuchlé, ale veľmi živé oči, z ktorých jedno maličko škúli...“ predstavuje Magda Vásáryová. Teda antityp. Je však zaujímavé pozorovať, kolkými metamorfózami prechádza tvár tejto herečky, akou veľkou umelkyniou sa stala, ako sa jej podarilo prežiť tragediu prostej ženy, ktorá dochádza až ku katarzii smrti. Veríme, že je Katušou, ktorá prerastla z dievčenskej naivnosti v utrenie, cez pád a morálnu krízu v skutočné vzkriesenie. Dimitrija predstavuje Milan Kňažko. Aj keď jeho citlivá a jemná tvár dokáže vyjadriť mnohorozmernosť vo vývoji hrdinu, predsa možno mať námetky voči režijnému výberu tohto, u Weigla nadobsadzovaného typu. V našich myšliach je predsa len Nechlučov zafixovaný robustnejšími farbami, pričom v Kňažkovom podaní prevažujúlyrické čerty. Nezabudnuteľne však zahrá scénu, kedy Katuša zomiera, kde — na rozdiel od javiskového veľkozáberu — veríme, že hrdinka smrť posvätila duševným vzkriesením aj jej partnera.

Celkom zvláštnou kapitolou je hudobné naštudovanie, ktorému dominuje orchester pod taktovkou Jana Chaloupku (mimochodom bývalého asistenta Jaroslava Krombholca), ktorý vyniesol mnohé detaily Cikkerovej partitúry k neobvyčajnej kráse a účinnosti. Nezabudnuteľnou predstaviteľkou vokálneho partnera Kataríny Maslovovej je Gabriela Beňačková, ktorá so svojím bohatou zafarbeným, v plnom rozkvetu výrazových sil čarujúcim sopránom, podčiarkla Vásáryovej herecky koncert a zaslúžila sa o nediskutovateľný úspech tejto postavy. Jej partnerom v úlohe Dimitrija je René Tuček, ktorý spieva profesionálne isto, no s menej teplými farbami než jeho partnerka. Výborné sú i obe tetušky — Sofia a Mária — v interpretácii G. Abráhámovej a M. Meierovej, z ktorých druhá je aj veľmi vhodne kresujúca herečka. Smelkova spieva a hrá Jiří Zahradníček. Celý rad ďalších (menších) postáv dopĺňuje bohatú fresku, z ktorej sa ako veľké motto vynára tolstojsko-cikkerovská myšlienka o lásku k ľudom a potrebom odpúštaní i pochopení.

Hodnotenie by nebolo úplné, keby sme nespomenuli zvukovú réžiu Leoša Komárku — pracujúcu tak, aby slovo (spievane) dostało priestor tam, kde je to potrebné a bohatstvo orchestraľného partnera výdalo všetky finesy Cikkerovej kompozičnej práce. (Vadila jedine nezladeenosť prechodov od spievaného slova k hovoreným úsekom, ktorých je — náštastie — v opere mälo).

Na realizácii diela má nesporúň zásluhu HRHV televízie s dramaturgičkou Ruth Bergerovou.

TERÉZIA URŠÍNOVÁ

Hudba z obrazovky

Ten televízny divák, ktorý svoje kultúrne potreby spája s vnútrajnou hudbou, určite nebol cez svätočné dni sklamany. Hudobné vysielanie Slovenskej televízie milo prekvapilo bohatou a pestrou dramaturgiu počas svätočných dní medzi Vianočnou a Novým rokom.

Sugestívnu reč hudby, jej nezastupiteľnú funkciu tvoru a náladu a svätočnej atmosféry dokumentoval už prvý hudobný program, ktorý na pravé poludnie 24. XII. m. r. vytvoril symbolickú hranicu medzi ešte všednými hodinami a slávnostným ozvúčením, ktoré v postupnej grádaci vyvŕcholilo v našich domovoch večer. Oná magickú silu premeny všedného na svätočné malí Concerti grossi op. 6 od Arcangelo Corelliho. V 40-minútovom koncerte odzneli tri: prvé, druhé a tretie — všetky v pôsobivej štýlovej interpretácii SKO s umeleckým vedúcim Bohdanom Warchalom.

Hudba starých majstrov bola náplňou aj ďalšieho koncertu, ktorý sa stal nevštvartivým, no vitaným spoločníkom iste v mnohých rodinách práve vo chvíli zasadnutia si k slávnostnej večeri. Drobné inštrumentálne a vokálne skladby vhodným spôsobom dotvárali atmosféru počasia, rodinnej intimity a pohody. Pozitívne treba hodiť i fakt, že prostredníctvom obrazovky mal najmä mimobratislavský divák priležitosť zoznámiť sa s viacerými mladými komornými súbormi — nadšencami pre interpretáciu starej hudby: so súborom Pro arte musica (ved. M. Karliková), Kvartetom SND, alebo súborom Pro musica (ved. V. Brunner st.), či Musica aeterna (ved. A. Albrecht). Speváci, sólisti opery SND M. Hajóssyová a P. Dvorský tu potvrdili svoje kvality ako interpreti vokálnej hudby komorného charakteru a dokázali, že ich domenanou nie je iba stvárnenie operných postáv na veľkej scéne.

Hudobný programom 24. XII. m. r. bol ne sporne zážitkom inscenácie Čajkovského baletu Labutie jazero z Veľkého divadla v Moskve (na II. programe večer). Sledovanie tohto skvostu svetovej tvorby vo vynikajúcej interpretácii sovietskych umelcov bolo zážitkom skutočne slávnostným, ktorý korunovali svojimi kreáciami predstaviteľmi titulných postáv — prima balerína Maja Plisecká a Alexander Bogatyrev.

Vari najpríťaživejším hudobným programom počas viačnočných svätočných bola televízna inscenácia Pucciniho opery Tosca (25. XII. m. r. na II. programe). Hoci sa

už touto inscenáciou zaoberal osobitný článok v HZ, nedá mi nespomenúť aspoň vynikajúci spevácky výkon Eleny Kittnarovej ako Tosky (herecky postavu stvárnila B. Turzonovová), spevácky suverénný a herecky prekvapivý prejav Petra Došinského ako Cavaradossiho, čistú a vyrovnanú hru orchestra SF (dirigent T. Frešo) a precínu režijnú prácu zasl. umelca Václava Kaslíka.

Hudobný program vianočných svätočných ešte dopĺňal diváky vďačný taliansky životopisný film o skladateľovi Pietrovi Mascagni a populárny Klavirny koncert a mol od E. H. Griega v interpretácii Nikitu Magaloffa a Rozhlasového symfonického orchestra Frankfurt (snímka z BHS 1977).

Aj medziviačné všedné dni priniesli niekoľko zaujímavých hudobných programov. K nim patrilo dramatizované televízne pásma „Putovanie Bratislavčana J. S. Kussera“ (27. XII., I. program večer), ktoré podľa scenára Jaroslava Meiera režínoval Pavol Fük. Veľkým kladom relácie bolo to, že prítážlivou formou priblížila divákom umelca, späťho s hudobnou minulosťou Bratislavu. Relácia venovaná 250. výročiu smrti skladateľa, sa snažila zobraziť Kussera na základe dobových dokumentov takým, aký bol: vytrvalým, cielavedomým, nadaným. Výber ukážok z jeho tvorby bol dôkazom, že Kusser skutočne patril k vyhľadávaným a oblúbeným tvorcovom hudby baroka. Relácia svojím celkovým spracovaním pôsobila príjemne a pre diváka, ktorý sa rád dozvie vždy niečo nové bola i zdrojom poučenia.

Hlboký umelecký zážitok priniesol „Hudobný večer“ (29. XII. na II. programe), ktorý bol venovaný Ludoviku Beethovenovi pri priležitosti 150. výročia skladateľovej smrti. V priebehu jubilejného roka sa odvysielalo viacero programov, späťhých s Beethovenovým životom a tvorbou. Spomínaný Hudobný večer bol v určitom zmysle symbolickým záverom akcie, realizovanej ako prejav ľútosti gemitovej svetovej hudby. Hudobný večer bol vlastne koncertom — veľmi decentným a dôstojným, čo vyplývalo už z výberu hudby, ktorý pozostával z I. časti Waldsteinskej sonaty C dur, op. 53 (hral L. Baráňi), z dvoch časťov sonáty a mol pre husle a klavír, op. 23 (hrali J. M. Händler a M. Lapšanský) a z V. symfonie a mol Osudovej (Viedenskú filharmoniu dirigoval C. Kleiber). Koncert uvádzal a jednotlivé skladby divákom priblížoval dr. Zdenko Nováček, CSc. Jeho príhovor cha-

rakterizovali dve stránky, s ktorými sa v podobných prípadoch stretávame dosť vzácné: vysoká odborná úroveň, profesionálna rozhladenosť a zasvätenosť v danej problematike na jednej strane a prirodzená, bezprostredná, ľudska blízkosť forma prejavu na strane druhej. S uznaním treba hovoriť aj o práci režiséra Jozefa Nována, ktoréj výsledkom bol harmonický, kultivovaný a proporčne zladený celok.

Vitaným oživením a spistením bola televízna adaptácia baletu sovietskeho skladateľa I. Morozova „Doktor Jajboli“ (vysielaný na II. programe v troch 30-minútových častiach). Balet bol adresovaný mladému divákom, no určite sa pri jeho sledovaní nenušili ani dospelí. Svieža, prijemná, rytmická a melodická pestra hudba totiž vyuľčovala akýkoľvek pocit nudy. Vtip, šarm, veselosť, ba až detsky milá roztopenosť mali na javisku domovské právo. Predstavenie s členmi baletu SND vo veľmi duchaplnnej a pôsobivej choreografii J. Zajka režíne naštudoval B. Slovák.

Už tradične dáva hudba slávnostný rámec prvemu dňu nového roka. Tentoraz túto čestnú úlohu splnil slávnostný koncert zo Španielskej sály Pražského hradu. V programe, ktorý pripravil hudobné vysielanie pražskej televízie, odznel výber z tvorby českých a slovenských skladateľov: symfonická báseň B. Smetanu „Z českých luhů a hájů“, ária Svätopluka z rovnomennej opery E. Suchoňa (spieval E. Haken), Selanka z Kytiče B. Martinu (v choreografickom spracovaní), tretia časť kantáty „Chorál mé země“ od J. Boháča, Starodávny z Ľašských tanov L. Jandáčka (tiež v choreografickom spracovaní), „Veselica“ O. Ferenczyho a orchestra SND skladba „Februar“ od V. Dobiáša. Českú filharmoniu dirigoval V. Neumann.

Novoročný večer bol — podobne ako po iné roky — venovaný reprezentatívnemu dielu z českej národnej hudby. V naštudovaní pražského ND (dir. J. Krombholc) sme mohli sledovať vari najobľúbenejšiu operu — Predušanu nevestu B. Smetanu. Pre slovenského diváka bolo toto predstavenie o to príťaživejšie, že v titulnej úlohe Marienky vystupovala (a svoju úlohu aj výborne zvládla) slovenská speváčka Gabriela Beňačková.

Ak by sme vzali do úvahy celkový počet hudobných televíznych programov (myslim z oblasti tzv. význej hudby), odvysielaných v období svätočných, možno ich nebolo ani tak veľa — najmä ak ich porovnávame s počtom programov iných umeleckých žánrov. Je to vec náročná, veku a osobnosti pôžiadaviek. Rozhodne však boli popri mnohých filmoch a inscenáciach rovnako príjemným osviežením i zdrojom umeleckých zážitkov.

Z. BERNÁTOVÁ</

Prehliadka súčasnej slovenskej opernej tvorby

O rok - reprízovat!

(Dokončenie z 1. str.)

Andrašovanovej Hájnikovej ženy alebo titulnú predstaviteľku Frešovej opery pre deti Martin a slnko. Ak sme v banskobystričkej inscenácii Hájnikovej ženy s úctou sledovali čistú, striednu, baladizmom dýchajúcu prácu hosťujúceho B. Krišku, Bargarovej podoba Krúthavy nás zaujala svojím realizmom, v ktorom však tanečné vysuvky a obrazy pôsobili trochu neorganicky a folklorizujúco. Ukázalo sa, že jedna z najnavštievanejších opier súčasnej slovenskej hudby - Urbancova Pani úsvitu je živá hľavne svojou ideou, romantickosťou a humanizmom. Vzkriesenie je stále silné inscenačne-hudobnou podobou a malo by sa udržať na repertoári naprieck deprezív z menšej návštevnosti (na margo problému súčasnej slovenskej opera - kvalita diela, inscenácie a návštevnosť hovoril o. i. na seminári aj predseda opernej komisie ZSDU, režisér Branislav Kriška), Martin a slnko patrí k tým „detským“ inscenáciám, ktoré sú preporebné k výchove nového návštevníka a súvisia úzko s vyššie spomínanou otázkou návštevy. Každá podoba slovenského diela priniesla veľa námetov pre následný seminár, ktorý sa zaoberal tvorbou, interpretáciou (aj keď v budúcnosti bude potrebné vrá-

tiť sa k tejto téme samostatným referátom), vytváraním národného štýlu pri inscenovaní slovenských opier, otázkami dramaturgie a celkovej bilancie domácej opery v podmienkach novej socialistickej spoločnosti.

Ude dobré, ak sa v budúcnosti prizvú - nielen ako hostia, ale aj ako spoluúsporiadatelia prehliadky a seminára - rovnako inštitúcie menované v úvode článku, no i Zväz slovenských skladateľov, členovia ktorého vlastne z väčšej časti vytvárajú aktivity na poli pôvodnej tvorby a čiastočne aj interpretácie. Tohtoročný štart mal svoje veľké organizačné, dramaturgické a ideové aktivity, no nastávajúci rok, ktorý bude v znamení 30. výročia Vítazného februára prinesie zrejme ďalšie obohatenie ďalšej prehliadky i seminára: o nové nápady, zdokonalenia, prehľadov na jednu ďalejšiu súčasť nášho kultúrneho života. Myšlienka prehliadky sa uviedla do života - zostáva iba pranie reprízovat ju každoročne a na úžitok aktivity celého slovenského operného života.

-r-

Juraj Šomorai (Štefina) a Jozef Konder (Ondrej) v košickej inscenácii Krúthavy.

Odráz ideí VOSR v slovenskom opernom umení

Vojtech Mihálík vystrojil prednedávnom pozoruhodnú myšlienku: „Kvalitu umetleckej produkcie nemožno zabezpečiť vonkajšími okolnostami“. Je to mnohokrát overená pravda. Talent našich národných umelcov a ich generačných súperov, ale aj najmladšej skladateľskej generácie, bol by pravdepodobne vykvalifikovať aj v iných spoločensko-politickej okolnostiach. Talent je čosi, čo je človeku dané a čo sotva môžu zrodiť najveľkorysejšie dotácie najrozličnejšieho druhu. Je však možné vytvoriť podmienky, aby talent vydal zo seba maximum, aby druhý pôl každej umetleckej tvorby - renesa, znásoboval v možnostiach štúdia a ovetroval v živej praxi, aby neboli námetný zostat v polohu faktu samého osobe, ale mohol sa rozdat iným. Otázka znie teda tak, či by talentový potenciál slovenskej opernej tvorby v iných spoločenských podmienkach, napríklad v pomeroch buržoázneho predvojnového Československa, rozbujuje do takej miery kvality, mnohotu podob, v takom zmysle a význame spoločenského naplnenia umetleckej tvorby, za takých príznivých, hoci len ekonomických podmienok tvorcov. Formulácia, ktorú som bol raz použil: „nastupujúce socialistické zriadenie umelcov spoločenským dielu a materiálne oslobozuje“ - vztahuje sa k Vítaznému februáru roku 1948. A keďže tento dátum je bez diskusií priamym a najvýraznejším odrazom idei Veľkej októbrej socialistickej revolúcii v moderných československých dejinách, uzavráva sa nám dialekтиčká retáz historických súvislostí: bez výtvarstva leninskéj revolúcie sotva by dnes existovala slovenská opera v takom bohatom zábere kvality, kvantity i živého kontaktu s konzumentom.

Turdenie, ktoré by azda mohlo nájsť polemička, vyznavača všeobecnej evolúcie v iných historicko-geografických reláciach, napríklad vo sfére kultúr s bohatou opernou tradíciu a viacstoročným vývojom žánru. Naša operná tvorba, ktorá predstavuje v súčasnosti jeden z najbohatších a spoločensky najangažovanejších prejavov našho národného umetleckého kontextu a azda najprezentatívnejšiu zložku našho umetleckého exportu - je však spomedzi hudbodramatických literatúr starého kontinentu pravdepodobne tou najmladšou. Ved v dňoch Októbra, ktoré sa - obrazne povedané - priblížia kryjú s prvým výbojom Parížskej šesťky, či prvým uznáním Druhej viedenskej školy, profesionalizmus v celom rozptyle umetleckých druhov na Slovensku všobec neexistoval; na dne klenotnice národnej opernej tvorby ležal za budnutý a skôr náhodne k slovenskej kultúre príslušný Kováč Wieland, nebolo divadelnej scény, bez ktorej je operná literatúra len mŕtvy artefaktom - ba čo viac, úporne sme bojovali o hotú národnú existenciu. Z tohto hľadiska to, čo prekonala slovenská opera od nulového bodu v roku 1917 až do dnešných dní, je skutočne revolučným faktom. Bez tradície, bez logickej vývojovej krivky, bez zdanlivé zákonitých prejavov národného obrodenia, vzkypela v polovici storočia, temer súbežne vo všetkých svojich zložkach (interpretáciích i autorskej) do kultúrneho kapitálu, ktorý má v európskom opernom kontexte - nebudme skromní - pomerne významný post.

Vznik pôvodnej slovenskej opernej tvorby nemožno oddeliť od celého radu významných kultúrno-politickej opatrení v prvých rokoch po oslobodení a po Februári - od pamätného Divadelného zákona, od rozšírenia siete profesionálnych divadiel, od založenia Vysokej školy múzických umení, od všeobecnej demo-

kratizácie kultúry, od prílivu nových (i sociologicky nových) diváckych kádrov. Práve tiež momenty vytvorili nastupujúcej tvorbe spoľahlivé interpretáciu i adresátske záemie.

Aj keď operný žánor v celosvetovom meradle neprežíva obdobie spoločenskej konjunktúry a jeho autorská súčasná podoba tým menej - z odstupu troch desaťročí môžeme povedať, že vklad sa pretavil do výsledku. Ak strana v rokoch nástupu socialistického zriadenia vytvorila umelcom optimálne podmienky, vidiac v umení mocnú ideovú zbraň, nástroj na pretvorenie a formovanie nového človeka, potom práve operná tvorba toto poslanie, tento záväzok pochopila a naplnila so všetkou zodpovednosťou. Je namiestne konštatovať, že práve slovenská operná literatúra je tým umetleckým druhom, ktorý sa spoločensky, mravné i politicky - celkom jednoznačne - angažuje. A vonkacom nie plagátovo, ale sugestívne a umetlecky mnohotvárnne. Dokonca aj v tých opeřinových prípadoch, tam, kde majstrovstvo formy nedosahuje žiadaneho kalibru, je etický, spoločenský náboj natoľko silný (napríklad v oblasti námetovej či textovej), že je schopný plniť aktivizačnú funkciu. Slovenská opera sa vyslovuje k otázkam všeobecne etickým, všeobecným a vždy platným, ako aj k problémom dobovo aktuálnym, časovým.

S výpäťom humanizmom druhého sledu Cikkerových opier druží sa etos antického formátu Suchoňovej Krúthavy; s hľadačským, umetleckým i ľudským neobyčajne úprimným úsilím o poistnítie možností obrody ľudského charakteru - bravúrna esencia slovenskosti v tom najplnšom a najširšom zmysle slova. Zo spoločného ľudského a občianskeho stanoviska prýšti úprimná heroizácia vlasteneckej historizujúcich diel i silný protimilitaristickej akcent Profesora Mamlocka, Petra a Lucie, Bielej nemoci. Urcité rezervy javia sa v oblasti námetov zo živej súčasnosti. Pri tejto absencii - jediným pokusom je doposiaľ Holoubková Rodina z roku 1960 - treba však citlivu zvažovať možnosti operného pertraktovania „problémov dňa“, brat do úvahy estetické princípy a arzenál výrazových prostriedkov operného žánru. Napokon - súčasnosť umetleckej výpovede, aktuálnosť umetleckej výpovede nemožno podmieňovať súčasnosť dejových realít. Brechtov Galileo či Shakespearov Hamlet útočia na mravnú a myšlenkovú zložku ľudskej osobnosti ovela drásavejšie a apelatívnejšie, než mnohí hrdinovia dnešnej dramatickej produkcie. To iste možno povedať o opernom Courvoisierovi, či Coriolanovi. - Objekt výsmechu Nevsednej humoresky je dodnes živý, práve tak ako vždy a za každých okolností treba preventívne nastavovať krievé zrkadlo kariérizmu, konformizmu, ľudskej obmedzenosti, bojovať proti ponížaniu človeka človekom, spievať o nezníčiteľnej sile pravdy - tak ako to urobil vo svojom opernom debu Juraj Beneš.

Slovenská operná tvorba získala si uznanie aj v zahraničí. Práve úspechy v cudzine nám z odstupu potvrdzujú tri hlavné a určujúce kvality špičkových diel slovenskej opernej tvorby: jej spoločenskú angažovanosť, majstrovstvo formy a národný charakter. A to sú kvality, ktoré si ako základné kritériá postavilo do štítu - rešpektujúce najswetlejšie z odkazu tradície, ale nevylučujúce ani experimentálorstvo - progresívne umenie, zrodene VOSR.

JAROSLAV BLAHO

(Príspevok na seminári z príležitosti prehliadky pôvodnej slovenskej opernej tvorby, Bratislava, 2. XII. 1977)

Bude to už moja dvanásťa rozhlasová a televízna nahrávka skladby.

Ako klavírna umelkyňa ste si výhranili profil moderného skladateľských osobností 20. storočia. Vaše viaceré naštudovanie patrili k smelým, ale mimoriadne závažným dramaturgickým činom. Hodláte pokračovať v tejto línií výhranej klaviristky 20. storočia?

- Ak sa mám zmieniť o svojich bezprostredných pracovných plánoch, tak je to štúdium Sostakovičova 1. klavírneho koncertu. V tomto diele nachádzam veľa spoločného so Sostakovičovými 24 prelúdiami, ktorých gramofónovú nahrávku pokladám za jeden zo svojich najväčších umetleckých úspechov. Nielenže mi skladateľ písomne blahoželal listom, ale platiť - spolu s Hindemithovou III. sonáto - vyšla už v štyroch vydaniach, okrem iného aj v New Yorku a v Hamburgu. Svoje štúdium dieľa Bohuslava Martinu chcem obohatiť hneď v nasledujúcej sezóne uvedením jeho 5. klavírneho koncertu. Máme v rezerve aj niektoré skladby našich skladateľov, postupne sa k ich štúdiu dostanem. Za definitívne pripravené pokladám dieľa iba vtedy, ak ho uvediem späť. Zásadne som nehrala a ani nemienim hrať nič z nôti. To platí i pri rozhlasových a gramofónových nahrávkach. Pravda, môj vrelý vzťah k hudbe 20. storočia nijako nevylučuje nadšený obdiv k starej hudbe. Práve dokončujem pre OPUS prípravu nahrávky svojej ďalšej LP platnej s dielami G. F. Händela. Zíada sa mi ešte zmieniť o štúdiu diel starých českých skladateľov. Po Bendovi, Vanhalovi, Dusíkovi a Maškovi mám teraz pred sebou noty skladieb ďalších vynikajúcich majstrov starej českej hudby: Tomáška, Voříška, Koželuhu a ďalších.

Čo by ste priali nášmu koncertnému umeniu v najbližších rokoch, najmä s ohľadom na závery XV. zjazdu KSČ, kde sa hovorí o popularizácii najvyšších umetleckých hodnôt?

- Svoj postoj a názory som vyslovila už veľa ráz, napr. na našom poslednom zjazde, v rozhovoroch v Pravde, Novom slove, ako aj na iných fórách. Bola by som rada, keby sa čo najviac dobrých úmyslov a vyslovených predsa vziať podarilo realizovať. Širšemu uplatneniu nášho koncertného umenia stoja ešte v ceste prekážky, ktoré sú už mohli mať dôvod za sebou.

O niektorých základných bodoch svojho pracovného programu som sa už zmienila. Chcem ešte zdôrazniť, že za fažisko svojej práce aj naďalej pokladám štúdium nového repertoáru. Práve z tejto tvorivej práce mám najväčšie potešenie. Nejdem po hľadom, vyšliapuť sa cestou. Tým to mám, pravdaže, fažie a zložitejšie. Nášmu koncertnému umeniu želám čo najviac vynikajúcich nových skladieb a ich výborných interpretov. Čo hodláte teraz robiť a ako sa bude vracať k Suchoňovým skladbám v najbližších rokoch?

- Tohto roku oslaví Eugen Suchoň sedemdesiatiny a mojm príspevkom k tomuto významnému jubileu budú 3 recitály na jar v Bratislave, na ktorých predvediem všetky jeho sólové klavírne diela. Viackrát mám hrať Rapsodickú suitu s domácimi i zahraničnými orchestrami. Rada by som uviedla s komorným orchestrom i Kaleidoskop. Ved od premiéry ho nehrával vlastne ani jeden slovenský orchestr! Zatiaľ mi venovali väčšiu pozornosť v Čechách. Začiatkom tejto sezóny som nahrala s Pražským komorným orchestrom aj druhú polovicu Kaleidoskopu pre Supraphon, platia má vyjst v r. 1978. Rada by som naštudovala aj nové skladateľove klavírne diela a želám mu to výrobcom. Ich výrobcom je Radoslav Tocata predsa jednoznačne hovorí, že nám má ešte veľa čo povedať. Hrám ju spravidla na záver svojho recitálu - alebo ako efektný príďavok. Na koncerte v Budapešti (26. novembra m. r.) som Tocattu zahrála už stodesiaty raz a v januári ju nahrám vo viedenskom rozhlasu spolu s ďalšími slovenskými a českými skladbami.

-k-

Nový obraz Ščedrinovho baletu

Ak sa k premiére ANNY KARENINOVEJ od Rodiona Ščedrina na javisku SND (10. XII. 1977) vyslovuje nielen baletná kritika, je to preto, že inscenácia svojím významom (i problematikou) prekračuje hranicu žánru. Myšlienkovým uzávermi zasiaha v slovenských pomeroch celú oblasť hudobného divadla. Ku kladným črtám patrí predovšetkým výber dramaturgický. Lebo ak správnosť titulov ovplyvňuje aj momentálna zostava sólistického aparátu, je najvhodnejšia doba umožní umelecky i ľudskej zrejtej generácii popredných baletných sólistov naštudovať titul, v ktorom môžu preukázať svoje schopnosti vo vrcholnej forme tančujúca Gabriela Záhradníková, ktorá preukázala v úlohe Anny nielen technickú pripravenosť, ale aj veľký duševný a citový svet pomáhajúci jej stváriť bohatý vnútorný život hľavnej hrdinky, stále perfektný a istý Ján Halama ako Karenin, hľadajúci bez vonkajších pomocok charakter hrdinu, lyický Jurij P. Plavník ako Aleksej Vronskij, nezábudnuteľný najmä v lúbosných scénach, kde sa prejavuje jemnosť a gracióznosť tohto tanečníka. Navyše — v alternačiach dali inscenátori príležitosť viacerým mladým, čo je prezieravé a múdre rozhodnutie vzhľadom na perspektívnu a výchovu kádrov pre náročne úlohy (Soňa Romanovová ako Anna Kareninová, Peter Dúbravík a Leszek Chmieliński v úlohe Karenina a Libor Vaculík ako Aleksej Vronskij).

Inscenácia Anny Kareninovej dala veľkú šancu aj režisérovi a choreografovi (Boris Slovák a hostujúci Jozef Sabovčík). Predovšetkým k tomu, aby sa svojou konceptiou ešte užšie skontaktovali s dianím a smerovaním moderného tanečného divadla — so všetkými výrazovými a technickými atribútmi. A napokon — je to titul, ktorý viedie publikum k modernému cítaniu v tejto oblasti.

Sčedrinov balet v bratislavskej inscenácii režiséra Borisa Slováka a choreografa Jozefa Sabovčíka a. h. prekročil tiež hranicu rozpakov pred veľkými titulmi, premiérovými na svetových scénach. Ani vynikajúci úspech Anny Kareninovej s M. Pliseckom v titulnej úlohe vo Veľkom divadle v Moskve nemôže zabrániť životoschopnému dielu k ďalším podobám a inscenačnej praxi.

Uvedomiac si isté javiskové (priestorové) obmedzenia, sólistické danosti, baletnú prax u nás — team inscenátorov v SND sa odhodlal nájsť takú cestu, ktorá by korešpondovala s našou tradíciou, vnímaním a chápaním diela u publika, ako aj nadvádzosťou na novšie tanečné tendencie.

Realizátori Anny Kareninovej v Bratislave posunuli teda konkrétny sujet do roviny priam symbolickej, v ktorej dominantu tvorí vzťah trojuholníka: muž — milenec — žena (s nezanedbateľnou postavičkou dieťaťa, ktoré hrá úlohu v hrdininkom tragickom rozhodnutí). Tým, ale aj malou maskovacou, kostymérskou diferencovanosťou dvoch mužských partnerov (Karenin — Vronskij) a unifikáciou oblečenia chóru (baletného zboru) vo väčšine scén sa konkrétno-spoločenský dej Tolstého románu posunul do súčasnejšej, metaforickej roviny. Vzniklo tak silné baletné divadlo na báze psychodramy, ale mnohým divákom sa vynorila otázka, kde zmizla spoločenská pestrosť, pozadie a diferenciácia jedincov v spoločnosti, kde dozreváva Annina láska k tragickej rozuzleniu.

Ak Boris Slovák primiesol nový pohľad na dielo, hostujúci choreograf Jozef Sabovčík „postavil“ inscenáciu z tanečných prvkov. Vychádzal nielen z klasického tanca, ale účinne využil i gymnasticko-akrobatické postupy, učiace do výrazového tan-

Gabriela Záhradníková (Anna Kareninová) a Juraj Plavník (Vronskij) v Ščedrinovom baleta na javisku SND.

Snímka: J. Vavro

ca. Čiastočne mu o narušenie samoučelnej baletnej techniky, o súznenie s nárokmi a myšlienkovým svetom súčasníka. Najmä prvá polovica večera prekvapila sviežostou, nápaditosťou, ale i jemnosťou choreografického rukopisu (jemne predvedená a realizovaná lúbosná scéna Anny a Vronského).

Tančí sa na priestornej, iba náznakmi situovanej scéne Jozefa Jelínska a. h., ktorý navrhoval aj kostomy: už sme spomínali, že u Karenina mohli dotvárať charakter, zodpovedajú vsak Anne aj Vronskému, baletný zbor je väčšinou oblečený jednotne do tmavo ladených trikotov a plášťov. U zboru sa zastavme i poznámku, že ho vytvárajú poslucháči baletného štúdia SND. Choreograf — v dohovore s režisérom — využíva ensemblové vstupy na mnohovýznamovú symboliku: niekde tvoria tanečníci spoločenské pozadie (plies), inde priam kulisu (dostihová scéna, ale i záverečný obraz smrti Anny), no najčastejšie hlas svedomia, či výkričník spoločenskej odozvy. Ak najmä prvé dejstvo po tejto stránke mimoriadne upútala, treba priznať, že účinok sa oslabuje neustálym variovaním morálneho imperativu.

Mimoriadne by sme chceli vyzdvihnuť ešte jednu zložku predstavenia: bolo to režiouru presne zorientované svietenie. Kužely reflektorov „vysekávajú“ hrdinov do intimity vnútorného sveta, spomienok a túžob. Svetlo je dejotvorným činiteľom, podčiarkujúc hlavný zámer inscenátorov: ukázať viac, než pohyb tela — demonštrovať srdce a jeho záchyvy.

To, čo z pôvodného autorského zámeru podlieha najmenším zmenám, je partitura. S historickým vývojom ruskej hudby dôverne oboznámený autor prenikol i k zákonistiam tanečného divadla, nevnučujúc sa do staromilských pôz: opačne — dviaha latku náročnosti smerom k poslucháčovi a interpretovi. Ščedrinova hudba je súčasná, moderná, nie raz na báze najnovších výdobytkov kompozičnej techniky — a predsa komunikatívna! Aj ten návštevník baletu, ktorého odchovali klasické tituly, zrejme nie nenamietá voči jemnému pradivu orchestraľného parti, ktorý ho silou výpovede a v nadväznosti na predchádzajúci hudobný vývoj viedie do krajiny súčasných hudobných prostriedkov. Partitura Ščedrina nie je ľahká, no orchester SND pod vedením dirigenta Pavla Bagina ju zvládol ako delikátnu pochúťku. Orchester nehral „druhé húšle“, ani neprekričoval city na javisku, či neudával prostý rytmický tok. Bol rovnocenným partnerom, bez ktorého nemohla existovať sila komplexného dojmu z večera. Vpliel sa do konania a myšenia troch hlavných predstaviteľov a početného chóru ako prepotrebná piata čiara na notovej osnovi.

—uy—

Opernú zápisník

V úlohe Dona Josého v Carmen sa predstavil bratislavskému obecenstvu v novembri m. r. sovietsky tenorista V. MIRAKIAN, umelec, ktorého poznajú v mnohých štátach Európy i USA. Mirakian hlas má dosť výrazné črtu ruského národného koloritu, je spoľahlivo vyškoltený s dobrými technickými dispozíciami. Jeho najväčším tromfom je mocný, pevný tón, najlepšie znejúci vo vypätých pasážach. Tu je umelcov tromf, kde sa naplno prejaví jeho plnokrvný, dravý výraz, vokálne korunovaný strhujúcim dramatickým akcentom (záver 3. dejstva). Niekoľko až rušilo príliš exponované forte (lyrický dvojspev s Micaelou), hoci v kvetinovej árii preukázal aj schopnosť majstrovského tlmenia najvyššieho tónu.

Namiesto očakávaného V. NOREJKU vystúpil 21. XI. m. r. mladý maďarský tenorista P. KELEN. Hlasovými dispozíciami je to typický lyický tenor mozarovského charakteru, a tak nie príliš zodpovedal Verdiovho Vojvodovi. Hoci technické problémky nemal (čo je pre pochyblivé tenory typická črta), po výrazovej stránke nedokázal splniť požadované kritériá. Úvodnej náročnej balade chýbala iskra, výbojnosť, vzruch, čo spevák snážil využiť dynamickým hereckým prejavom. Ten, pravda, nemohol zakryť nedostatok hlasovej expresivity. Na viačerých miestach prekvapil P. Kelen nečakaným pianom vo vysokej polohe, ktoré zbytočne skomorňovalo spevákov lyický naturel. Svoje kľady (okrem iného treba vyzdvihnuť solidné frázovanie a čistú intonáciu) najvýraznejšie uplatnil v dvojspev s Gildou, kde mu citlivé prechodné tóny zneli vyrovnané, bez náznaku stiesnenosti.

Bratislavskému publiku už známa sopránistka G. CIPOLOVÁ zo ZSSR spievala 25. XI. m. r. Čo-Čo-San v Madame Butterfly. Zreľa umelkynia interpretuje part na vysokej profesionálnej úrovni, štýlovo, so všetkými nuansami vnútorného sveta Pucciniho hrdinky. To je však len jedna stránka jej jedinečného umeleckého profilu. Tou druhou je samotný hlas Cipolovej: dramatický, objemný, plný, absolučne vyrovnaný. Jeho skvelým ovládaním dokázala vykarítiť mnoho odtieňov, v niektorých momentoch až s mezzosopránovým nádyhom, inokedy so svetlejším emocionálnym podfarbením. Frázy korunuje spevácka plnozuščinná „burácajúci“ výskami nevšednej expresivity. Výkon, ktorý často strihol publikum k nadšenému aplauzu.

IVAN ONDRAŠEK

V štýle komorného muzicírovania

Meno sopranistky Alžbety Bušovecovej sa dostáva čoraz viac do povedomia — najmä milovníkov komorného spevu. Systematická a cieľavedomá práca mladej speváčky sa orientuje nie na operný, ale sólistický koncertný prejav, resp. na štúdiové nahrávky. V živej pamäti je ešte jej vystúpenie na koncerte Týždňa slovenskej hudobnej tvorby v roku 1977, kedy umelecky presvedčivo dotvorila Paríkovo subtilnu piesňu Jesenné stádo na slová M. Rúfusa. A. Bušovecovej má jednu neoceniteľnú vlastnosť: vie vystihnúť vnútorný zmysel spievanej poézie a spolurezonovať s ňou. Tak to bolo v spomínamej piesni s jemnou nostalgiou odchodov, ktorú reprízovala interpreta aj na svojom piesňovom polerečí v Bratislave (29. novembra m. r.) a zožala s ňou veľký úspech na Mladiom pódium '77 v Karlových Varoch.

Cit pre rozjasnenie hudobného obsahu však prejavila speváčka i na spomínaných rozhlasových nahrávkach: aspoň kuso pripomeňme jej interpretáciu piesní zo Španielskeho speváčka Huga Wolfa, alebo Tri piesne na bánske Martina Rázusa „To je vojna“ od Jozefa Kresánka.

V Bušovecovej sa teda objavil na Slovensku reálny prísľub sólistky systematický, nie náhodne pracujúcej v danom odobre. Má ťaču zaújať, preraziť, vybudovať si pozíciu — pravda, ak vytrvá nielen v zaujatí, ale aj v reálnych, nie vždy najpovzbudzujúcejich podmienkach. Svoj piesňový koncert pod záštitou MDKO pripravila v umeleckej spolupráci so skúseným Jurajom Martvoňom, ktorý otvoril prvú polovicu večera. Za sprievodu Ewy Fischerovej-Martvoňovej, ktorá skúšenosť, na detaile jemnou a na štýl presnou hrou umocnila martvoňovský polrečíat, preukázal popredný sólista

opery SND, že svet intímnej hudobnej poézie je inteligentnému interpretovi rovnako blízky, ako stvárvanie rôznorodých charakterov na javisku. Bez nutnosti tlmit volumen, Martvoň stíhl výrazový svet do hry drobných dráž (najmä v Schubertovom cykle Labutia pieseň), kde napätie bolo skôr tušené, než manifestované. Dvořákové Cigánske melodie odzneli v oklieštenej podobe (čo do množstva) — škoda že nie s vysvetlením pred komornou, no vdačnou zostavou obecenstva. A. Dvořák sa tu odokryl skôr civilne, v rýchlejších tempách, bez vzetia kantilénnych obľúkov — akoby s vedomou snahou o prostotu a priamočiarosti. Priznám sa, že mi niekedy chýbal väčší vzlet a teplo... Ferenczy Kytica lesná snáď najviac rezonovala s vnútrom speváka, ktorý tieto drobné, no výrazné obrázky (viac než prírody) podával s mûdrostou. Martvoň má jedinečnú artikuláciu, pravda, pokiaľ sa nedostane do vysokých polôh. Stále krásne, na farby bohaté sú hlbky a strehy.

A. Bušovecová čímsi komunikuje so svetom Martvoňa: je to predovšetkým zdravá reálnosť, nie zbytočná precitlivelosť. Pravda, je predovšetkým ženou, a tak jej výrazový svet je — a musí byť — o čosi krehkejší. Malá vzorovo vystavaný repertoár: po cykle piesní Huga Wolfa spievala Päf piesň pre ženský hlas od Witolda Lutosławského, Paríkovo jesenné stádo a Bartókovo Dedinské scény. Každému autorovi dala to, čo mu patrí — a navyše osobitý rukopis, ktorý by sme mohli charakterizovať ako snahu „pošepky“ vysvetlať veci dôležité, veci srdca. Táto poznámka sa nedotýka silv hlasu — až keď lyický fond sopranistky je vzdialený velkooperný maniéram — skôr pochopenia každej

Slovenský hudobný fond pokračuje v zaujímavých stretnutiach s jubilujúcimi skladateľmi, resp. nad prehrávkami novej tvorby. Peknou akciou bola 14. decembra m. r. beseda s Jozefom Grešákom (na snímke vľavo), ktorého životné jubileum sme si pripomenují v dvojčase 23—24. HZ. Úvodný referát o diele Jozefa Grešáka k nasledujúcej diskusii s autorom pripravil dr. Igor Berger (vpravo).

Snímka: Rastislav Polák

Dňa 6. decembra m. r. bola v Dolnej Krupi porada k záverečným prácam na renovovanom kaštieli, ktorý má slúžiť potrebám ZSS. Stav dokončovania posúdili a termin, kedy kaštieľ prevezme SHF, navrhli: dr. Zdenko Nováček, CSc., poslanec FZ, dr. A. Nehaj, tajomník OV KSS v Trnave, A. Stuška, riaditeľ SHF, dr. A. Habovčík, riaditeľ SNM a mestní funkcionári. Pri tejto priležitosti uverejňujeme portrét L. v. Beethovena, ktorý venoval kaštieľu trnavský výtvarník — akademický maliar E. Paulovič.

Karl Böhm — jeden z nestorov

Roky získaval pocty, primerané svojej veľkosti. Udelili mu doktorát práv, má hodnosť profesora, bol zvolený do Gesellschaft der Musikfreunde vo Viedni, ako prednosta Beethoven a Brahms... Bývalý hudobný riaditeľ Metropolitan Opera je osobou, ktorú nazývajú „Generalmusikdirektorom Rakúska“.

Karl Böhm. Tohto roku bude mať 84 rokov. Jeden z najpozoruhodnejších dirigentov nášho storočia. Jeho zdravotný stav je stále dobrý. Nízky, pružný umelec, plný aktivity a umeleckých plánov. Počas desiatok rokov trvajúcej umeleckej praxe vytvoril si istotu, ku ktorej sa vracia — aj v interview, po skutočnom počas minuloročného turné po USA.

Ako veľa majstrov rakúskeho hudobného umenia je i Karl Böhm perfectionistom — v záujme výraznosti a priblíženia sa k dokonalému pretilmoceniu skladateľského zámeru. „Dirigovanie je výpredaj vlastného vnútra“ — priznáva. „Jediný dôvod, prečo stále pokračujem v dirigovaní je, že chcem všetko spraviť pre zachranu umenia. Mohol by som oddychovať — mám na to vek i dve penzie“ — usmieva sa, „ale odých by znamenal koniec môjho života.“

Tým iba potvrdzuje predtým povedané slová: „Domá som nie absolútne štastný. Ľudiek je spokojný v tvořivej činnosti“. A tak tento nestor európskeho dirigovania nepomýšla na odchod spoza pulitu orchestrov vo Viedenskej štálinej opere, na Salzburgskom festivale. Karl Böhm je stálym účastníkom veľkých medzinárodných podujatí, koncertov, festivalov, kde dostáva za jeden večer 8 tisíc šilingov. Ale finančný stímul u neho nehrá úlohu. Alebo — nie prvoradú... Diriguje zo stoličky, často z nej zosakujúc, ako maláčik. Jeho manuálna technika

bola považovaná za šedú a nevýraznú. Ale mala svoj cieľ. Gesto — podľa Böhma — je len vonkajším elementom. Všetko musí vychádzať z racionalného záverečného. („Z toho“ — ukazuje Böhm v rozhovore na čelo...) Zivo si spomína, ako v roku 1921 nastúpil k Brunovi Walterovi za hudobného asistenta do Mnichova. Tu sa začala jeho kariéra. Spomienky mu však ubiehajú ešte ďalej: „Bol som ešte chlapcom, keď som zažil posledné spory medzi Wagneriámi a brahmiámi — (stúpení Brahmsa, pozor. red.) — dokonca som na jednom koncerte, sledoval bitku medzi oboma tábormi, sám pískač... no, ako mladý, impulzívny človek. Som sklamal, že dnešné publikum sa nevie za nič zapáliť. Nepodporuje súčasných tvorivých umelcov, nebieja sa — obrazne povedané — za nich, nenadcháňa sa, nie je šokované. Zdvorilo aplauduje, je to ako pochreb. Publikum ani neprijima — ani nedomieta. Dnešné umenie mi pripadá uzavreté do kruhu stagnácie. Akoby sme žili z toho, čo holo vytvorené dávno. Či sa po Bergovi všetko skončilo? Neprispisujem to dôsledkom II. svetovej vojny, zmene myšlienia a cítania. Dôsledky budú hlbšie. Ale i tradícia staršej hudby je v ne-

bezpečenstva. Hudba má verejnosť, repertoárovými operami (nič proti nim) — bez pôsobivej a invenčnej režie. Akoby mnohé veci v umení obnovovali svoju životnosť povrchne, bez vnútorného motív.

Karl Böhm nie je však zástancom a tribúnom starých čias. Cení si bývalé priateľstvo s Albánom Bergom, ktorého diela pomáhal presadiť vo Viedni. Vdova po Bergovi zanechala majstrovi taktovery originál Bergovej opery Lulu. Pred päťdesiatimi rokmi uviedol na koncertné a divadelné pódiá vtedajšieho modernistu Richarda Straussa.

Strauss — nech sa už dnes hovorí o nom čokoľvek — bol ten, ktorý priniesol, ako sám povedal, nezmysel atonality. A pritom v jeho operách je veľa intímnej komornej hudby. Ak by Strauss tvoril dnes, asi by nerozširoval možnosti a učinok pozdných diel. Videl, čo chee. Šiel na krajnú hranicu svojich možností. Ponosoval sa, že namiesto jasných návrhov k jeho operám zahŕňa scénu časť tma. Mal jasno nielen v hudbe — ale aj v režijnom videní hudobných javiskových prác.“

Straussa s Böhmom viazalo úzke umelecké porozumenie. Je napokon dokumentované aj v 170 listoch, ktoré vlastní dirigent.

Hoci sa k menu Karla Böhma viaže povesť najmä vynikajúceho interpreta Mozarta, Wagnera a Straussa, v skutočnosti sa nevyhýba žiadnym štýlom, dielam, osobnostiam, pokiaľ v nich umelec nachádza skutočné majstrovstvo. Neboj sa ani „populáru“ typických viedenských valčíkov — a na druhej strane sa nie raz vŕhavou osobnosť postavil za nastupujúcu nádej hudby 20. storočia. Príatel sa aj s inými „hviezdami“ — napríklad s Karajantom. Stavia ľudskej hodnoty nad otázky kariéry. Je nepratielom lichotníkov a pôtolizáčov. Uprednostňuje dynamické myšlenie. Jeho krédom je:

„Posudzujte ľudi jedine na základe ich charakteru. Všetko ostatné je druhoradé“.

PAUL HERTELENDY
(skrátené z High Fidelity
1977)

O vzťahoch umenia a vedy

Dňa 14. novembra 1977 oslavila Vysoká hudobná škola Carl Maria von Webera v Drážďanoch 25. výročie svojho založenia. Pri tejto príležitosti sa v reprezentačných priestoroch Mestskej rady konala III. konferencia, úlohou ktorej bolo predložiť prevažne empiricky dokumentovaný prehľad o problematike výchovy osobnosti socialistického hudobníka, formulovať metodologické východiská a nazonačiť možné spôsoby modifikácie pedagogického procesu. Zúčastnil sa na nej i zástupca Hudobnej fakulty VŠMU, autor tohto článku, ktorý z poverenia Umeleckej rady VŠMU odovzdal vedeniu jubilujúcej školy Zlatú medailu VŠMU v Bratislave ako výraz ocenenia doterajšej spolupráce.

Konferenciu otvoril rektor školy prof. S. Köhler, ktorý privítal účastníkov, zástupcov rôznych vedúcich disciplín, pedagógov a poslucháčov vysokej školy. Pripomienal súvislost s oslavami 60. výročia VOSR a poukázal na potrebu analýzy doterajších výsledkov pedagogickej práce. Za východisko po-važuje interdisciplinárny prístup, rozvíjajúci sa v jednote vzdelená-nia a výskumu. Cieľom je vytvori-enie podmienok pre rozvoj tvori-vých zložiek osobnosti hudobníka, príčom je nevyhnutné rešpektovať a využívať poznatky fyziologie, psychológie, sociológie a pedago-giky. Rozhodujúce miesto majú centrálné disciplíny — filozofia a estetika, na pôde ktorých je možné uskutočniť syntézu čiastkových poznatkov, resp. komplexe zachytíť mnohotvárnosť hudobnej akti-vity a jej regulárne mechanizmy u človeka.

Hlavný referát, ktorý tvoril teore-tický podklad celej konferencie, prednesol prof. G. Stephan. Po-drobne sa zaobral analýzou vzťa-hov medzi umeleckou a vedeckou výchovou, opierajúc sa o filozofico-ko-estetický ako aj psychologický rozbor pojmu tvorivosť. Poukázal na zvláštnosť fenoménu myšlienja vo vede a v umení. Oproti vede, kde do popredia vystupuje logický pravok pri nachádzaní nových zákonov reality, umenie je podstatne komplikovanejším tvarom, kde sa vyskytujú i náhodné kroky spo-jené s intuiciou, senzibilitou, fan-táziou, i keď podriadené vedomej predstave o rezultátoch tvorby. Vy-vozduje vzťahy medzi vedomou a nevedomou reguláciou. Hudobník nesmie spoliehať len na svoj in-sight; niektorému to vyjde, no väčšine nie. Myšlienka o „hlúpom“, jednostranne sa vyvíjajúcom hu-

dobnikovi ešte v praxi nevymrela. V kritickom referáte G. Stephan naznačil, že pedagogický proces musí rozvíjať i logické myšlenie, ktoré má svoju orientáciu na hodnotu, čo pôsobí ako tvorivá sila. Nápad pride vtedy, keď niečo človek plánuje, očakáva, resp. keď myslí v problematike. V takomto kontexte má svoj význam i intuitia, tvorivá fantázia, ktorá spolu s myšlením viedie k novému, ori-ginálnemu poznaniu, spôsobujúcemu človekovi tvorivú radost, pre-kvapenie, emocionálne prežívanie. Komunikatívny zložkami hudby však niekedy bežný jazyk nestaci. Je potrebné sa vyjudriť i umelecky, tvorivo. Predpokladom je aktívny a všeestranný rozvoj osobnosti hudobníka, ale i konzumenta hudobného umenia.

V koreferáte hudobného estetika prof. G. Schönfeldera si účas-tníci vedeckej konferencie vypočuli netradičný výklad esteticko-psychologického fenoménu hudby, jed-nak po stránke teoretickej ako aj praktickej, vo forme zvukových ukážok. Hudobné umenie nie je identické s jazykom, má svoj oso-bitný sémantický rámc, špecifický hudobný jazyk. Autor hovoril o komunikatívnych funkciích hud-by, o momentoch pretvárania, tvori-vého vnímania, prežívania. Dokázal ako sa časové mení význam textu v hudbe (hudba ako jazykový model), taktiež vnímanie po-hybú, napäťia (symbolické funkcie). V dnešnej dobe už nestaci jednostranné vzdelenie pre plno-hodnotné hudobné vnímanie, prežívanie. Akcentoval potrebu tvorivého rozvoja osobnosti človeka, pre-tože len po splnení tejto podmienky sa môže umenie dostať až do más, spoločenského i individuálneho vedomia. Efektivnosť vnímania hudby je priamo determinovaná úrovňou kultúrnych postojov, dosiahnutého vzdelenia a schopnosti koncentrácie na hudobno-tvárne prostriedky. Preto musíme dôkladnejšie rozvíjať výskum človeka ako biologicko-sociálnej by-tosti, so všetkými determinantami jeho aktivity.

Diskusia k referátom bola ve- li-mi živá a väčšinou bola prerušovaná z časových dôvodov. Vystú-pili v nej pedagógovia školy, hu-dobníci z praxe, zástupcovia le-kárskej vedy i psychológie, ale i poslucháči jednotlivých katedier. V tejto časti odznel i referát auto-ra tohto článku na tému: „Niektoré aspekty výskumu osobnosti hu-dobníkov v ČSSR“. Najmä mladšia generácia otvorené poukazova-

Zo zahraničia

Dňa 2. decembra oslavila päťdesiatiny kazašská skla-dateľka Gaziza Achmetovna Žubanová. Debutovala veľmi mladá — v roku 1945. O deväť rokov neskôr dokončila štúdiá v triede J. A. Šaporina na moskovskom konzervatóriu. G. Žubanová spája vo svojich dielach intonácie, rytmické a farebné zvláštnosti kazašskej ľudovej hudby s vysokým profesionálnym majstrovstvom. Z jej tvorby pripomíname operu Enlik a Kebek, baletu Legenda o bielej vtáčovi, Hirošima, oratóriu Zore nad stepou, Lenin, kantátu Rozprávanie o Muchtarovi Auezovi, Kan-tátu o strane, symfóniu Žiger (Energia), koncert pre husle a orchester. Národná umelkyňa Kazaskej SSR G. A. Žubanová je od r. 1973 docentkou a od r. 1975 rektorkou Kazašského inštitútu umenia.

Ukážky z klasických baletov Labutie jazero, Giselle, Don Quijote a Spartakus predviedol počas Mesiaca so-vietského umenia a kultúry 50-členný súbor baletu moskovského Veľkého divadla, a to milovníkom baletného umenia v Dilli, Kalkate, Madrase a Bombay.

Ivan Ivanovič Sollertinský by sa bol 3. decembra m. r. dožil 75 rokov (zomrel 11. februára 1944). I. I. Sollertinský je jednou z najvýznamnejších postáv sovietskej mu-zikológie. Bol to človek priam encyklopédických vedomostí, nákažlivé energie, ozajstný bojovník za nové umenie. Jeho práce o hudbe, ktoré sú napisané vynikajúcim literárnym štýlom, zaujmú rovnako odborníkov i milovníkov hudby. Aj keď nemal profesionálne hudobné vzdelanie (roku 1923 skončil Petrohradský inštitút histórie umenia a o rok neskôr fakultu spoločenských vied Leningradskej univerzity), stál v tridsiatych rokoch — ako umelecký vedúci — na čele Leningradskej fil-harmónie. Tu viedol aj neopakovateľné rozhovory o hudbe s poslucháčmi, ktoré sa stali priam legendárny. Propagoval umenie sovietskych skladateľov — v prvom rade tvorbu nastupujúcej osobnosti D. Šostakoviča. Vedel jednoducho, jasne a pritom hlboko a vázne hovorí a písat o dôležitých problémoch hudobnej kultúry minulosti i súčasnosti (napr. štúdie o tvorbe Glinku, Čajkovského, Musorgského, Berlioza, Brahmsa, Mahlera a ī.). V rokoch 1938-41 prednášal Sollertinský na leningradskom konzervatóriu. Legendárnymi boli jeho prednášky o dejinách divadla, drámy, baletu a estetiky. Práce venované hudbe sú zozbierané v dielach Hudobno-historické etudy (1956) a Kritické state (1963).

Kritika sa ešte stále vracia k dvom najnovším insec-náciám Eugena Onegina. Zürišskú insecnáciu Götza Friedrika s dirigentom Gerdom Albrechtom z júna m. r. označuje pre jej citlivý prístup za významný bod v de-jinách interpretácie, insecnáciu Rudolfa Noelta (dirigoval Jurij Aronovič) v Mnichove v júli m. r. bola podľa slov kritiky mimoriadnym úspechom v snahe o vytvorenie Eugena Onegina bez klišé, bez rutiny, bez prílišnej hrubosti, ale i sentimentality. Eugena Onegina, ktorý sa má približovať predstavám samotného autora na pred-vádzanie tohto lyrického diela. V mnichovskej insecnácií stváril Onegina Wolfgang Brendel, Tatianu Julia Varadyová (vidí snímka).

V RSFSR je v súčasnosti 25 divadiel opery a baletu, 18 divadiel hudobnej komédie a operety. Dokončuje sa operná a baletná scéna v Krasnojarsku a Komorné židovské hudobné divadlo v Birobidžane. Na jar roku 1977 založili v Krasnojarsku profesionálny symfonický orchester. RSFSR má už 25 profesionálnych symfonic-kých orchestrov.

„Zažíť Anny Schlemmovú v parte Kostolníčky patrí istotne k vrcholným momentom divadla. Táto speváčka (pripomína trochu Theresu Giehseovú) má niečo z magie sily veľkých tragédií. Vyžaruje z nej sugestivnosť, ktorú možeme len ľahko opísať. Dokáže to, že aj dnes tak blazebované publikum zadzíľ dych. Že v partere tečú slzy. Kto to ešte dnes v divadle dokáže? Jej hlas, dramatický, veľký je celkom v službách stvárnovanej postavy. Je to ideálny prípad speváčky, ktorá svoje hlasové bohatstvo nedemonštruje, ale ho, samozrejme, vlastní a používa ako klúč, ktorým otvára svoj part a celé dielo. Veličolepý výkon!“ — Týmito slovami hodnotí kritika výkon východonemeckej speváčky, členky Komickej opery v Berline, ktorá v Essene stvárnila úlohu Kostolníčky v Jej pastorkyni od L. Janáčka. Úlohu Jenífy spievala Anita Saltová, Lacu — Joannis Anifantakis a Števu — Vassi Nicola. Dirigentom bol Matthias Aeschbacher.

Za posledných desať rokov vybudovali v RSFSR veľa nových koncertných sálov a budov pre hudobné divadlá. Patria k nim koncertné sály v Tumeni, Kaluge, Suzdale, Omsku, Vladimire a Kislovodsku. Jedna z najväčších koncertných sálov v krajinе — „Októbrová“ — je v Le-ningrade. Dokončuje sa výstavba koncertnej sály v Soči. Bude mať 2000 miest. Vybudované sú už divadlá v Krasnodare, Chabarovsku a v Krasnojarsku. V priebehu ôsmej a deviatej päťročnice boli v RSFSR postavené alebo rekonštruované budovy štyroch konzervatórií, 19 hu-dobných učilišť a 86 hudobných škôl.

OBSAH HUDOBNEHO ŽIVOTA 1977

ÚVODNÍKY, ÚVAHY, STATE, ŠTUDIE

Blažo, J.: Fidelio v SND	— — — — —	6/1, 7
Burlas, L.: Pozdná tvorba klasika	— — — — —	6/3
Dušinský, G.: Beethoven a Hummel	— — — — —	18/8
Dušinský, G.: Hummel vo Weimare	— — — — —	3/8
Hrčková, N.: O spoločenskej funkcií hudobnej kritiky	22/3, 23—24/6	
K otvoreniu BHS	— — — — —	19/1
Koch, G.: Kapituluje avantgarda pred dejinami?	— — — — —	17/6
Kořínek, M.: Beethoven z aspektu analýzy	— — — — —	6/2
Lippold, E.: O niektorých dôsledkoch VOSR na hudobnú estetiku	20/1	
Múdra, D.: Vo svete najnovších výskumov	— — — — —	23—24/1, 8
—n—: Jednotná estetika	— — — — —	5/1
Nováček, Z.: Bohatstvo nové skúsenosti	— — — — —	23—24/1
Nováček, Z.: Robotnícke spevokoly dnešku	— — — — —	10/3
Nováček, Z.: Víťazný Október	— — — — —	20/1
Nováček, Z.: Za vyššiu kvalitu umeleckej tvorby	— — — — —	1/1
Orfenov, A. I.: Reformátor dramatického divadla	19/8, 20/8, 21/8, 22/8, 23—24/16	
—R—: Pred zjazdom	— — — — —	2/1
Rajter, L.: K interpretácii Beethovenových symfónií	— — — — —	6/3
Rybárič, R.: O nových dejinách slovenskej hudby	— — — — —	9/3
Vysloužil, J.: Hudba a revolúcia	— — — — —	20/8

ŠKOLSTVO A HUDOBNA VÝCHOVA

—av—: Uspech konzervatoristu	— — — — —	12/2
Brezányová, L.: Z histórie a súčasnosti	— — — — —	10/8
Curilla, S.: Absolventské koncerty	— — — — —	17/2
Čurilla, Š.: Koncerty pre Hudobnú mládež	— — — — —	15/2
Filipová, E.: K aktívite mifrianskej PF	— — — — —	13/2
Havránek, O.: Absolventské koncerty	— — — — —	17/2
Jakubcová, D.: Nová koncepcia vyučovania	— — — — —	11/2
Janičková, I.: Stvrtstoročie žilinského Konzervatória	— — — — —	10/8
Kállayová, O.: Polstoročie hudobného školstva v Žiline	— — — — —	12/2
Kořínek, M.: Rytmus a tvorenie tónu u orchestrálnego huslistu	— — — — —	5/2
Matúš, F.: O vedeckej činnosti študentov	— — — — —	4/2
—o—: Absolventské koncerty	— — — — —	16/2
Nováček, Z.: K niektorým problémom umeleckého školstva	23—24/4	
Ondrášek, J.: Didaktika hudobnej výchovy	— — — — —	9/2
Ondrášek, J.: Rusalka na Konzervatóriu	— — — — —	13/2
Pragant, J.: O cenu Beethovenovho Hradca	— — — — —	14/2
Raková, N.: Jubilejný koncert BDZ	— — — — —	20/2
Skála, P.: Hradecká klavírna súťaž	— — — — —	3/2
Sliacka, D.: O vyučovaní trúbky	— — — — —	23—24/4
Strausz, M.: Súťaž slovenských konzervatórií	— — — — —	15/2
Vargic, B.: Konfrontácia	— — — — —	18/2
Vargic, B.: Prvý diafón pre Hv	— — — — —	7/2
Vrtel, A.: Pre a proti	— — — — —	19/2
Zíka, P.: Beethoven z aspektu analyzy	— — — — —	6/2
Zíka, P.: Koho a ako vychovávajú LSU	— — — — —	1/2, 2/2
Žitná, V.: Venované akordeónu	— — — — —	23—24/2

TVORBA

Burlas, L.: Metamorfózy krás, Zvony, Šest básni lásky [M. Bulla]	23—24/9	
Kardoš, D.: Slovafónia [V. Režuchová]	— — — — —	13/5
Lutosławski, W.: Mi-parti [T. A. Zielinski]	— — — — —	22/6
O slovenskej hudobnej tvorbe medzi dvoma zjazdmi		
(A. Kovárová)	— — — — —	4/1, 3
Pozdná tvorba klasika — L. v. Beethovena [L. Burlas]	— — — — —	6/3
Salva, T.: Ária pre bas, klavír a komorný orchester		
(I. Ondrášek)	— — — — —	23—24/9
Sixta, J.: Kvartet pre 4 flauty [N. Hrčková]	— — — — —	18/5
Zejlenka, I.: III. symfónia [M. Adamčiak]	— — — — —	12/5
Z diel sovietskych skladateľov [I. Podracký]	— — — — —	20/4
Z diel sovietskych skladateľov [V. Jegorovová]	— — — — —	9/8

KONCERTY, FESTIVALY, PREHLIADKY, SÚŤAŽE

Adamčiak, M.: Miadé pódium '77	— — — — —	17/4
Adamčiaková, V.: Slovenská filharmónia	— — — — —	6/4, 22/4
Adamčiaková, V.: Zápisník z Berlína	— — — — —	9/8
Albrecht, J.: Komorne v Mirbachu	— — — — —	23—24/15
Albrecht, J.: Violončelový recitál J. Alexandra	— — — — —	16/7
(B): Dni organovej hudby	— — — — —	13/4
Blažo, J.: K celoštátnnej speváckej súťaži M. Schneidra-Trnavského	14/5	
Bokes, V.: Biennale novej hudby — Záhreb '77	— — — — —	12/8
Braniš, F.: Rozhlasová žatva	— — — — —	6/5
Bugalová, E.: Koncerty v Trnave	— — — — —	16/5
Burlas, L.: VII. Prix de musique folklorique de Radio Bratislava	19/1, 7	
Cón, Z.: Týždeň novej slovenskej hudobnej tvorby.		
Koncert dychovej hudby	— — — — —	5/7
Czapliński, Z.: Varšavská filharmónia v jubilejnej sezóne	— — — — —	1/6
Čárska, E.: Kultúrne leto	— — — — —	16/4
Čárska, E.: Mozaika z Pražskej jari	— — — — —	13/3
Čárska, E.: Slovenská filharmónia	— — — — —	23—24/10
Čárska, E.: VI. hudobné bienále v Berlíne	— — — — —	6/6
Čížek, E.: Obdivuhodné turné	— — — — —	12/1, 7
Čížik, V.: Čembalový recitál	— — — — —	7/4
Čížik, V.: Hudobný zážitok	— — — — —	1/3
Čížik, V.: Kultúrne leto	— — — — —	17/3
Čížik, V.: Po XI. prehliadke mladých koncertných umelcov v Trenči, Tepliciach	— — — — —	16/1, 3
Čížik, V.: I. interpretácia súťaž SSR	— — — — —	22/1
Čížik, V.: Slovenská filharmónia	— — — — —	2/4—8/4, 10/4—14/4, 22/4
Čížik, V.: Strhujúci výkon	— — — — —	12/4
Čížik, V.: Schumannova súťaž v Zwickau II	— — — — —	15/6
Čurilla, S.: Absolventské koncerty II	— — — — —	17/2
Čurilla, S.: Händel v podaní I. Sokola	— — — — —	16/4
Čurilla, S.: Medzinárodné organové koncerty	— — — — —	15/4
Čurilla, S.: Úspešné Košické kvarteto	— — — — —	7/4
Danišovský, J.: Händelfestspiele	— — — — —	15/6
Danišovský, J.: Muži SFZ vo Viedni	— — — — —	2/4
Danišovský, J.: Poznatky z Viedne	— — — — —	13/6
Demo, O.: Hudci a speváci na Myjave	— — — — —	18/7
Demo, O.: Prix de musique folklorique de Radio Bratislava	17/2	
Dibák, I.: Festival komornej hudby v Plovdive	— — — — —	19/6
Dočevová, J.: Prehliadka tvorby mladých bulharských skladateľov	— — — — —	2/6
Dóša, L.: Prehliadka organistov	— — — — —	1/5
Drlík, V.: Prix musical de Radio Brno	— — — — —	2/5

Duffek, K.: Aktivita priateľov umenia	— — — — —	16/2
Duffek, K.: XXII. piešťanský festival	— — — — —	17/8
Duffek, K.: Odlesk BHS v Piešťanoch	— — — — —	22/2
Dušinský, G.: Koncerty v Mirbachovom paláci	— — — — —	6/4
Dušinský, G.: Recitál V. Stracenskej	— — — — —	8/5
—e—: Recitál K. Havlikovej	— — — — —	23—24/10
Földešová, M.: Varšavská jesenná '77	— — — — —	21/6
Gabauer, A.: Dni Kyjeva v Bratislave	— — — — —	18/1, 4
Havránek, O.: Absolventské koncerty II	— — — — —	17/2
Hejzlar, T.: Pocta Beethovenovi	— — — — —	11/3
Hejzlar, T.: Pražská jar 1977	— — — — —	9/4
Hejzlar, T.: Pražská prehliadka v znamení československých premiérov	— — — — —	21/3
Hejzlar, T.: Start hudobnej sezóny v Prahe	— — — — —	19/4
Hornoveská, L.: Mládež spieva	— — — — —	13/7
Hornoveská, L.: SEUK Alexandrovi Moyzesovi	— — — — —	1/7
Hrušovský, I.: Odmena za kvalitu	— — — — —	18/5
Hulá, M.: Salzburg nielen festivalový	— — — — —	16/6
Hurník, I.: Dvesto mladých prstov	— — — — —	13/5
Chalupka, L.: Dni Kyjeva v Bratislave	— — — — —	18/4
Chalupka, L.: Slovenská filharmónia	— — — — —	1/4
Chalupka, L.: Týždeň novej slovenskej hudobnej tvorby.	— — — — —	
Komorné koncerty	— — — — —	5/1, 4
Chalupová, V.: Koncert priateľstva	— — — — —	22/4
—jd—: Slovenský filharmonický zbor v Haagu	— — — — —	23—24/9
Kalnická, Z.: Beethovenovské konfrontácie	— — — — —	11/8
Kalnická, Z.: Dni gitarovej hudby '77	— — — — —	17/4
Kalnická, Z.: Kultúrne leto	— — — — —	17/3, 18/4
—la—: Slovenská filharmónia	— — — — —	10/4
Móži, A.: Premiéra v súbore Szöttes	— — — — —	10/5
M. P.: Bratislavská lýra '77	— — — — —	13/1
—n—: Černošský festival v Lagose	— — — — —	12/6
Nováček, Z.: Poznatky z Viedne	— — — — —	13/6
Nováček, Z.: Robotnícke spevokoly dnešku	— — — — —	10/3
—o—: Absolventské koncerty	— — — — —	16/2
Ondrášek, I.: Hudba z Kazachstanu	— — — — —	10/5
Ondrášek, I.: Hudobná jar v Malackách	— — — — —	12/4
Papp, G.: Schumannova súťaž v Zwickau I	— — — — —	14/6
Podracký, I.: Dni Kyjeva v Bratislave	— — — — —	18/1, 4
Podracký, I.: Kultúrne leto	— — — — —	16/4, 17/3, 18/4
Podracký, I.: Pozoruhodný SOČR	— — — — —	11/4
Podracký, I.: Recitál J. Špitkovej	— — — — —	12/4
Podracký, I.: Recitál T. Lenkovej	— — — — —	9/4
Podracký, I.: SOČR	— — — — —	6,5, 7/4
Podracký, I.: Trio Istropolitanum	— — — — —	14/4
Podracký, I.: Týždeň novej slovenskej hudobnej tvorby.	— — — — —	
Orchestrálne koncerty	— — — — —	5/4, 7
Polakovičová, V.: Kultúrne leto	— — — — —	18/4
Polakovičová, V.: Recitál Z. Růžičkovej	— — — — —	22/7
Pragant, J.: O cenu Beethovenovho Hradca	— — — — —	14/2
Rajterová, A.: Salzburg Festspiele	— — — — —	16/6
Režuchová, V.: Kultúrne leto	— — — — —	18/4
—rsk—: Kde je dôslednosť	— — — — —	23—24/15
Skála, P.: Hradecká klavírna súťaž	— — — — —	3/2
Sliacka, D.: Američania na Konzervatóriu	— — — — —	1/8
Sliacka, D.: Berlínske dni hudby v divadle	— — — — —	19/3
Sisková, I.: Kultúrne leto	— — — — —	16/4
Sisková, I.: Musica aeterna	— — — — —	10/4
Sisková, I.: Pro arte musica	— — — — —	10/7
Suhajda, O.: Štátne filharmónia v Bratislave	— — — — —	1/4
Suhajda, O.: Týždeň novej slovenskej hudobnej tvorby.	— — — — —	
Komorné koncerty	— — — — —	5/4
Suhajdová, J.: Absolventský orchestrálny koncert	— — — — —	8/5
Suhajdová, J.: Komorný orchester z Kluže	— — — — —	10/6
Suhajdová, J.: Koncert madarskej tvorby	— — — — —	7/4
Suhajdová, J.: Kultúrne leto	— — — — —	16/4
Suhajdová, J.: Pražskí madrigalisti v Bratislave	— — — — —	10/4

Šustýkevičová, E.: Dramaturgovia symfonických orchestrov v SHF	20/7
Šustýkevičová, L.: Symfonické koncerty	21/4
Šustýkevičová, L.: VI. muzikologická konferencia	20/7
Ursíniová, T.: Opera na BHS	20/5
—uy: Z komorných koncertov	21/5
Vajda, I.: Hermann Prey	21/7
Žitná, V.: Hudobná kultúra v ČSSR	20/7
Žitná, V.: Symfonické koncerty	21/4

DIVADLO

(ab): SND a NS v zahraničí	14/8
Bartko, E.: Baletné miniatúry	3/4
BJ: Operný zápisník	5/5
Blaho, J.: Fidelio v SND	6/1, 7
Blaho, J.: Operný zápisník	10/6
G. R.: S baletom SND po Francúzsku	7/8
Heerenová, P.: Z plánov ŠD v Brne	16/3
Hoza, S.: O premiére Katariny Izmajlovoj	23—24/3
Markovičová, I.: Nový život Čičikova	15/8
Michalová, E.: Z hudobných archívov	17/7
Ondrášek, I.: Operný zápisník	7/5, 8/5, 14/8, 15/8
—pl: Hostia v SND	2/4
—ra: K režnej prác J. Gyermeka	15/5
Rapoš, G.: Tlieskala im Lubiana	7/8
Skarbová, S.: Gavíler s ružou v Grand Opéra	19/6
Ursíniová, T.: Opera na BHS	20/5
—uy: Sovietsky balet u nás	22/3
Varga, J.: Dve budapeštianske inscenácie	13/6
Varga, J.: Hudobné večery	10/6
Varga, J.: Lipský prsteň	3/6
Varga, J.: Operné leto	18/6
Varga, J.: Záverečné akordy opernej sezóny	14/6

Brabec, J.: Manon (A. Gabauer)	5/5
Britten, B.: Zobrácka opera (Z. Nováček)	11/5
Dibák, I.: Svetník (I. Vajda)	14/5
Dunajevskij, I.: Biely agát (E. Michalová)	5/5
Dvořák, A.: Rusalka (E. Michalová)	15/5
Giordano, N.: André Chénier (J. Blaho)	7/5
Hammel, P., M. Varga: Cyrano z preduestie (A. Gabauer)	21/2
Cholminov, A. N.: Optimistická tragédia	22/4
Moniuszko, S.: Halka (T. Ursíniová)	7/5
Musorgskij, M. P.: Boris Godunov (Z. Marczellová)	20/5
Puccini, G.: Bohéma (J. Blaho)	9/4
Sčedrin, R.: Anna Kareninová (G. Rapoš)	22/1, 3
Verdi, G.: Trubadúr (I. Ondrášek)	21/6
Wagner, R.: Lohengrin	4/4

INTERVIEW, ROZHOVORY, PROFILY

Adamčiaková, V.: Sergej Kopčák	17/5
Adamčiaková, V.: Všeestranná osobnosť (L. Burlas)	8/4
Beniak, M.: Prameňe, z ktorých čerpáme (I. Mačák)	23—24/5
—Bj: Alexander Baránek	23—24/15
—Bj: Franjo Hvastia	12/5
—Bj: Marta Meierová	22/5
—Bj: Štefánia Hulmanová	19/5
—Bj: Zita Frešová-Hudecová	8/5
Blaho, J.: Emil Schütz	16/5
Blaho, J.: Juraj Wiedermann	11/5
Blaho, J.: Václav Nouzovský	17/5
Blaho, J.: Zasl. um. Ondrej Malachovský	10/1, 3
—bo: František Šubert	7/5
—bo: Janka Gabčová	10/5
—bo: Sopranistka svetových pódíf R. Crespin	8/6
Cech, V.: Paul Badura-Skoda	13/6
Cech, V.: Romuald Twardowski	3/6
Cech, V.: Vasilij Sinajskij	12/8
Cech, V.: Virgilio Mortari	11/6
Cech, V.: Vladimír Verbickij	23—24/12
Čižík, V.: Elena Hanzeľová	12/3
Čižík, V.: Vladimíra Sláviková	8/2
Danišovský, J.: Slovenský filharmonický zbor	17/8
Danišovský, J.: Valentín Iljin	4/6
Fabian, J., J. P. Ponelle	15/8
Fabian, I.: O kríze opernej scény (R. Liebermann)	13/8
Gabauer, A.: O novej sezóne a nielen o nej s riaditeľom NS (K. Vlach)	23—24/6, 7
—JS: Po japonskom turné (Z. Košler)	4/5
Mésárošová, M.: O záujmovoje umeleckej činnosti a otázkach jej tzv. profesionalizácie (J. Melekl)	20/2
M. P.: Priležitosť zvaná Japansko (Slovkoncert)	1/3
—N: Jeden z nastupujúcej generácie (I. Dibák)	10/8
Nemšilová, E.: Rozhovor uprostred sezóny (P. Dvorský)	7/8
O súčasnosti a perspektívach slovenskej hudby	2/1, 6
Ondrášek, I.: Juraj Hurný	12/3
Rapoš, G.: O divadelnom plagáte (Č. Pechr)	3/4
Rapoš, G.: Pred veľkou premiérou (J. Sabovčík)	22/1, 3
Rapoš, G.: Tlieskala im Lubiana (E. Kittnarová)	7/8
Režuchová, V.: Úspech — to je talent + práca (O. Lenárd)	5/3
Sliacka, D.: O vyučovaní trúbky (K. Roško)	23—24/4
Suhajdová, J.: Sylvia Čáپová	17/2
Urbančíková, L.: Bystrík Režucha	11/8
Urbančíková, L.: Ida Kirilová	12/3
Urbančíková, L.: Magda Ivanová	16/2
Ursíniová, T.: Náš zahraničný host — B. Matuszczaková	5/6
Ursíniová, T.: Nielen vokálne umenie, ale i operné divadlo (M. Blahusiaková)	4/8
Ursíniová, T.: O hudbe a človeku v umení (M. Válek)	11/1
—uy: Laurentiu Profeta o rumunskej hudbe súčasných dní	1/6
—uy: O umení korepetitorskom (S. Kresáková)	22/5
—uy: Peter Mikuláš	18/2
Žitná, V.: Ladislav Slovák národným umelcom	10/1
Žitná, V.: Venované akordeónu (M. Szökeová)	23—24/2

ROZHLAS, TELEVÍZIA

Braniš, F.: Rozhlasová žatva	6/5
Dibák, I.: Televízny zápisník	21/2
Domanský, H.: K rozhlasovej aktivite	9/1, 7
Domanský, H.: Rozhlasový zápisník	20/2
Domanský, H.: 5. OIRT — Interštúdio 1977	21/6
—e: Rozhlasový zápisník	3/2
Drlík, V.: Plnenie helsinských myšlienok prostredníctvom hudby v rozhlase	2/5
Hejzlar, T.: Zlatá Praha '77	14/3
Meier, J.: Ceny televíznych operám	17/6
Podracký, I.: Rozhlasový zápisník	9/2
—pvá: Rozhlasový zápisník	1/2
Stědroň, B.: Rozhlasový zápisník	2/2, 7/2, 12/2
Šuhajdová, J.: Rozhlasový zápisník	6/2, 8/2

Urbančíková, L.: Hudobná sonda	—	—	—	—	—	—	1/1, 8
—uy: Rozhlasový zápisník	—	—	—	—	—	4/2, 5/2, 11/2, 14/2	2/3
Žitná, V.: Rozhlasový zápisník	—	—	—	—	—	—	10/2
Žitná, V.: Televízny zápisník	—	—	—	—	—	—	19/2

AKTÍVY, KONGRESY, KONFERENCIE, KOLOVKY, SEMINÁRE, ZJAZD ZSS

Adamčiak, M.: Kongres MHR Unesco	—	—	—	—	—	—	21/3
Adamčiak, M.: Stretnutie skladateľov	—	—	—	—	—	—	2/3
Branecký, J.: K predzájadzovej diskusii	—	—	—	—	—	—	7/2
Čech, V.: K muzikologickému kongresu	—	—	—	—	—	—	9/8
Gašparek, T.: Majstrovské kurzy v Lancute	—	—	—	—	—	—	19/6
Hornoveská, L.: Konferencia o ZUČ	—	—	—	—	—	—	4/5
Chalupka, L.: Seminár o slovenskej komornej tvorbe	—	—	—	—	—	—	14/5
{jy}: Z generálneho zhromaždenia	—	—	—	—	—	—	23—24/2

Michalová, E.: Konferencia o hudobnom živote	—	—	—	—	—	—	2/4
Michalová, E.: Seminár o hudobnej výchove	—	—	—	—	—	—	22/2
Možnosť sebarealizácie. Anketá k zjazdu ZSS	—	—	—	—	—	—	3/3
Múdra, D.: Kompletizácia hudobnohistorickej dokumentácie	—	—	—	—	—	—	22/2
Nováček, Z.: Hudba a jej istoty	—	—	—	—	—	—	3/1, 7
—R: Z odkazu zjazdu ZSS	—	—	—	—	—	—	13/6
Socialistický charakter hudobnej kultúry	—	—	—	—	—	—	7/1, 3, 7
Sustýkevičová, L.: Dramaturgovia symfonických orchestrov v SHF	—	—	—	—	—	—	20/7

Sustýkevičová, L.: VI. muzikologická konferencia	—	—	—	—	—	—	20/7
--	---	---	---	---	---	---	------

Ursíniová, T.: Skladate

Brahms, J.: Nemecké ľudové piesne [Z. Nováček] — —	23—24/8
Brahms, J.: Sonáta č. 2 A dur pre husle a klavír. S. Prokofiev: Sonáta č. 1 f mol pre husle a klavír (ZN) — —	23—24/8
Brahms, J.: IV. symfónia e mol (Z. Nováček) — —	17/5
Britten, B.: Simple Symphony. L. Janáček: Suite pre sláčikový orchester. E. Suchoň: Serenáda pre sláčikový orchester (E. Čárska) — — — —	11/5
Ceremuga, J.: Concerto da camera pre dychové kvinteto a smyče Š. Lucký: Oteto per archi. J. Matys: Sonáta pro housle a klavír. Jitřní hudba pro smyče, dvě trubky a bicí nástroje (J. Šuhajdová) — — —	4/5
Collection of Bártfa (R. Rybárik) — — —	23—24/13
Corelli, A.: 12 Concerti grossi, op. 6 (E. Čárska) — —	9/5
Fischer, J.: Sedm dopisů. J. Feld: Koncert pre klavír a orchester (Z. Kalnická) — — — —	9/5
Haydn, J.: Koncert C dur č. 2 pre organ, sláčiky, 2 trúbky, tympan a continuo. J. K. Váňhal: Koncert C dur pre organ, sláčiky, 2 trúbky, tympan a continuo (E. Čársko) — —	2/5
Händel, G. F.: Sonáty pre flautu a gitaru op. 1, č. 1, 2, 4, 7 (E. Čárska) — — — —	17/5
Kohoutek, C.: Panteon. Č. Gregor: Symfonie mého města (J. Šuhajdová) — — — —	4/5
Koželuh, L.: Symfónia F dur. Symfónia g mol (Z. Nováček) — — — —	17/5
Le Jardin musical (Z. Nováček) — — — —	17/5
Mahler, G.: X. symfónia. A. Schönberg: Zjasnená noc. (Z. Nováček) — — — —	17/5
Martinů, B.: 1. klavírny koncert s orchestrom. Dm. Šostakovič: Prelúdiá a fúgy op. 87 (V. Režuchová) — —	1/5
Matoušek, L.: Hudba sonatorium. J. Boháč: Sonetti per sonatori. V. Kučera: Manifest jara (J. Šuhajdová) — — —	4/5
Mozart, W. A.: Divertimenti (L. Sustykevičová) — — —	23—24/8
Nicanor Zabaleta (Z. Nováček) — — — —	17/5
Opus v roce 1977 (M. Strauss) — — — —	3/7
Ostrčil, O.: Léto, Legenda o sv. Zítě (ZN) — — — —	23—24/8
Paganini, N.: Koncert č. 1 Es dur. J. Slavík: Koncert (Z. Nováček) — — — —	17/5
Rachmaninov, S.: Rapsódia na Paganiniho tému pre klavír a orch. op. 43. S. Prokofiev: Koncert C dur pre klavír a orchester (V. Čížik) — — — —	3/5
Rimskij-Korsakov, N.: Španielske capriccio. J. Sibelius: Finlandia. R. Strauss: Don Juan (—uy—) — — —	9/5
Scény z opery B. Smetanu (Z. Nováček) — — — —	17/5
Schubert, F.: Sláčikové kvinteto C dur (Z. Nováček) — — —	17/5
Schulhof, E.: Komunistický manifest (ZN) — — — —	23—24/8
Sibelius, J.: Koncert pre husle a orch. d mol op. 47. S. Prokofiev: 2. koncert pre husle a orch. g mol op. 63 (V. Čížik) — — — —	3/5
—uy—: Slávne skladby majstrov. Melódie strieborného plátna — — —	12/5
Smetana, B.: Dve vody (I. Ondrášek) — — — —	9/5
Smetana, B.: Sláčikové kvartet c mol, d mol (ZN) — — —	23—24/8
Súčasná slovenská organová tvorba (zs) — — — —	11/5
Suchoň, E.: Malá suite s passacagliou op. 3. Obrázky zo Slovenska. Horalská suite a Sonata rustica. Toccata. (J. Pohronec) — — — —	4/3
Suchoň, E.: Zálm zeme podkarpatskej (T. Ursíniová) — — —	10/3
Suk, J.: Klavírne dielo (ZN) — — — —	23—24/8
Úspechy slovenskej gramoplatne (P. Fellegi) — — — —	16/5
Vivaldi, Haydn, Carulli: Gitarové koncerty (E. Čárska) — — —	2/5
Vivaldi, A.: Inštrumentálne koncerty II (E. Čárska) — — —	9/5

RÓZNE

—a—: O prvej interpretačnej súťaži SSR — — — —	15/3
Adamčiaková, V.: Bilancia zväzovej práce — — — —	2/4
Albrecht, J.: O Franzovi Schmidtovi — — — —	13/8
Albrecht, J.: Z hudobných archívov — — — —	23—24/3
Beleš, L.: Gejza Toperczer zasl. pracovníkom kultúry — — —	14/7
Blaňo, J.: Moje stretnutie so sovietskou hudbou — — —	22/8
Čunderlík, A.: Hroby významných hudobníkov a organizátorov hudobného života v Bratislave — — —	4/7, 6/7, 8/7, 9/7, 10/7
Čurilla, S.: Nový koncertný organ v Košiciach — — —	23—24/15
Duffek, K.: Piešťany k Beethovenovmu jubileu — — —	3/8
Dušinský, G.: Literárna spoved Hansa Wernera Henzenho — — —	23—24/7
Fellegi, P.: Úspechy slovenskej gramoplatne — — —	16/5
Hejzlar, T.: Spoločnosť Bohuslava Martinú — — —	11/8
J. P.: Hudobné zborníky — — — —	15/3
Jurkovič, M.: Z hudobných archívov — — — —	15/7
Klodner, A.: K večnej téme beethovenológov — — —	7/6
Krbafá, P.: Skúsenosti sovietskych psychológov — — —	9/6
Kresánek, J.: Skladateľ — syntetik — — — —	6/8
Kristin, A.: Beethoven očami filmára — — — —	6/8
Leo, G.: Skladateľ najväčšieho hitu — — — —	20/6
Lipták, Š.: Pieseň v boji zocelená — — — —	22/2
(M. G.): K divadelnej výstave L. Mrázovej — — —	9/1
Michalová, E.: Z hudobných archívov — — — —	17/7
Mokrý, L.: Svetový týždeň hudby — — — —	17/1, 2
—mp—: Protokol o výmene umelcov — — — —	8/2
—mp—: Slovkonzert k výročiu Októbra — — — —	17/8
Muniág, E.: Neznáme dielo F. X. Zomba — — — —	2/3
Ondrášek, L.: Hudba zblížuje národy — — — —	16/5
Potúček, J.: Beethoven v slovenskej tlači — — — —	8/6
Režuchová, V.: Gramo '77 — — — —	19/4
Sebestényová, H.: Výstava k storozhni E. Dohnányiho — — —	23—24/14
Suchoň, E.: Moje spomienky na I. Ballu — — — —	11/2
Sustykevičová, I.: Správy HIS — — — —	10/2
Urbančíková, L.: Hudobná sonda — — — —	1/1, 8
—uy—: Ročenka Národného divadla v Frahe — — — —	15/2
Vargic, B.: Oslavy Schuberta v Železovciach — — — —	19/5
Vyhľásenie ÚV ZSS — — — —	10/1
Žitná, V.: Hudobná kultúra v ČSSR — — — —	20/7

PODOBIZNE

Anelli, Giampiera — — — — — — — — — —	13/7
Archipovová, Irina — — — — — — — — — —	6/6
Ballo, Ivan — — — — — — — — — —	11/3
Baloghová, Dagmar — — — — — — — — — —	1/5
Benedik, Jozef — — — — — — — — — —	21/2
Bernátová, Zdenka — — — — — — — — — —	6/5
Boskovičová, Alena — — — — — — — — — —	1/2
Bukoveczká, Alžbeta — — — — — — — — — —	17/4
Burlas, Ladislav — — — — — — — — — —	23—24/9
Callasová, Maria — — — — — — — — — —	18/3
Cikker, Ján — — — — — — — — — —	4/1
Cárová, Sylvia — — — — — — — — — —	17/2
Dasek, Rudolf — — — — — — — — — —	1/5
Dohnányi, Ernő — — — — — — — — — —	15/3
Dusík, Gejza — — — — — — — — — —	8/8
Elbert, Karol — — — — — — — — — —	1/7
Ešpaj, Andrej — — — — — — — — — —	21/4
Ferenczy, Otto — — — — — — — — — —	5/7
Fraňová, Tatiana — — — — — — — — — —	12/4
Gerhardt, Ladislav — — — — — — — — — —	1/5
Globokar, Vinko — — — — — — — — — —	12/8

Godin, Imrich — — — — — — — — — —	16/7
Grešák, Jozef — — — — — — — — — —	4/1, 23—24/11
Gyöpös, Štefan — — — — — — — — — —	12/2
Hanzelová, Elena — — — — — — — — — —	12/2
Herbig, Gunther — — — — — — — — — —	21/1
Holoubek Ladislav — — — — — — — — — —	5/4
Hrková, Helena — — — — — — — — — —	6/5
Hrušovský, Ivan — — — — — — — — — —	4/3, 5/8
Hummel, J. N. — — — — — — — — — —	18/8
Hurný, Juraj — — — — — — — — — —	12/3
Ijzin, Valentín — — — — — — — — — —	4/6
Ilyová, Alica — — — — — — — — — —	19/7
Ivanová, Magda — — — — — — — — — —	16/2
Jonáš, Gabriel — — — — — — — — — —	1/5
Jurovský, Šimon — — — — — — — — — —	3/3
Kafendová, Anna — — — — — — — — — —	9/3
Kajabová-Peñašková, Anna — — — — — — — — — —	9/4
Kardoš, Dezider — — — — — — — — — —	4/1
Kittnarová, Elena — — — — — — — — — —	7/8
Kopčák, Sergej — — — — — — — — — —	16/1
Košler, Zdenek — — — — — — — — — —	4/5
Kowalski, Július — — — — — — — — — —	4/3, 5/8
Lapšanský, Marián — — — — — — — — — —	17/3
Lenárd, Ondrej — — — — — — — — — —	1/1, 5/3
Levický, Július — — — — — — — — — —	3/7
Liebermann, Rolf — — — — — — — — — —	13/8
Lindholmová, Berit — — — — — — — — — —	13/6
Ludwigová, Christa — — — — — — — — — —	19/6
Lutoslawski, Witold — — — — — — — — — —	22/6
Macudzinský, Rudolf — — — — — — — — — —	10/7
Malachovský, Ondrej — — — — — — — — — —	10/1
Matuszcaková, Bernadetta — — — — — — — — — —	5/6
Mehta, Zubin — — — — — — — — — —	1/3
Menon, Narayana — — — — — — — — — —	17/1
Mikula, Zdenko — — — — — — — — — —	1/4
Mikuláš, Peter — — — — — — — — — —	18/2
Mokrý, Ladislav — — — — — — — — — —	2/4
Mortari, Virgilio — — — — — — — — — —	11/6
Mrázová, Lea — — — — — — — — — —	8/5
Nováček, Zdenko — — — — — — — — — —	7/1
Novák, Milan — — — — — — — — — —	15/3, 16/3
Očenáš, Andrej — — — — — — — — — —	4/3
Ortega, Sergio — — — — — — — — — —	11/8
Otterloo, Willem — — — — — — — — — —	23—24/10
Papp, Gustáv — — — — — — — — — —	8/3
Pappová, Eva — — — — — — — — — —	1/7
Pechr, Čestimír — — — — — — — — — —	3/4
Ponelle, Jean-Pierre — — — — — — — — — —	15/8
Pongrácz, Mikuláš — — — — — — — — — —	16/7
Prey, Hermann — — — — — — — — — —	21/7
Profeta, Laurentin — — — — — — — — — —	1/6
Rácz, Tibor — — — — — — — — — —	16/1
Ratajová-Schimplová, Marta — — — — — — — — — —	14/7
Roško, Kamil — — — — — — — — — —	23—24/4
Salva, Tadeáš — — — — — — — — — —	5/4, 23—24/9
Sauhererová-Nitrayová, Alica — — — — — — — — — —	14/7
Schimpel, Kornel — — — — — — — — — —	23—24/11
Schuster, Hans Christoph — — — — — — — — — —	15/4
Sláviková, Vladimíra — — — — — — — — — —	8/2
Slovák, Ladislav — — — — — — — — — —	10/1
Sotin, Hans — — — — — — — — — —	19/6
Spivákov, Vladimír — — — — — — — — — —	21/4
Stanislavskij, Konstantin S. — — — — — — — — — —	19/8, 21/8
Stokowski, Leopold — — — — — — — — — —	18/3
Suchoň, Eugen — — — — — — — — — —	7/1
Špitková, Jela — — — — — — — — — —	4/2
Tachmisjanová, Emma — — — — — — — — — —	15/6
Terrayová, Mária Jana — — — — — — — — — —	16/7
Tonkovič, Pavol — — — — — — — — — —	2/3
Toperczer, Gejza — — — — — — — — — —	14/7
Toperczer, Peter — —	